

**BİLİŞİM ALANINDA DEĞİŞİK KADEMELERDE
EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK
EĞİLİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Abdurrahman GÜNAY
DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ERGÜN
BİLGİSAYAR ANABİLİM DALI
Ocak, 2016

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BİLİŞİM ALANINDA DEĞİŞİK KADEMELERDE EĞİTİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

Abdurrahman GÜNAY

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ERGÜN

BİLGİSAYAR ANABİLİM DALI

Ocak, 2016

TEZ ONAY SAYFASI

Abdurrahman GÜNAY tarafından hazırlanan “Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması” adlı tez çalışması lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca/...../..... tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Bilgisayar Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ERGÜN

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Süleyman Alpaslan SULAK İmza
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri,

Üye : Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHRAMAN İmza
Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ERGÜN İmza
Afyon Kocatepe Üniversitesi, Uzaktan MYO,

Afyon Kocatepe Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun
...../...../..... tarih ve
..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....
Prof. Dr. Hüseyin ENGİNAR
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

21/01/2016

Abdurrahman GÜNAY

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BİLİŞİM ALANINDA DEĞİŞİK KADEMELERDE EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Abdurrahman GÜNAY

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Bilgisayar Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ERGÜN

Hızla gelişen ve değişen dünya koşullarında ulusal ve uluslararası alanda ilerleme, kalkınma ve geleceğe güvenle adım atabilmede ön plana çıkan unsurlardan birisi de girişimcilik kavramıdır. Bilişim çağında ve özellikle bilişim alanındaki girişimcilik hamleleri tüm dünyada kısa zamanda ses getirmekte ve hızlı kalkınma ve ekonomik gelişim ile birlikte sosyal kazanımları da beraberinde getirmektedir.

Bu tezin amacı, bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin saptanması ve bu eğilimin demografik veriler, girişimcilik eğitimi alma durumu, cinsiyet gibi değişkenlerle ilişkisinin belirlenmesidir. Bu araştırmanın bulguları ve sonuçlarının bilişim sektöründe girişimcilik politikalarının belirlenmesi noktasında ışık tutacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın örneklem grubunu Afyonkarahisar'da 2015-2016 öğretim yılında bilişim alanında eğitim görmekte olan lise, meslek yüksekokulu ve fakülte öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 323'ü (%50,1) erkek, 322'si (%49,9) kız olmak üzere toplam 645 öğrenci katılmıştır. Demografik verileri ve girişimcilik eğilimini ölçmek amacıyla 3 farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırma verileri için tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen veriler Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi (SPSS)

programında frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, T-Testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin girişimcilik eğitimi alma düzeyinin oldukça düşük olduğu görülmüştür. Bilişim alanında eğitim gören öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu ve girişimcilik eğilimleri konusunda kız ve erkek öğrenciler arasında belirgin bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin çabalamaya ihtiyaç olan hallerde girişimcilik eğilimlerinin arttığı tespit edilmiştir. Evde bilgisayar olmasının girişimciliğe doğrudan bir etkisinin olmadığı görülmüştür. İletişim becerileri yüksek olan bireylerin girişimcilik eğilimleri yüksek çıkmıştır. Ayrıca girişimci adaylarının iş fikirlerini başkalarına söyleme konusuna olumlu bakmadıkları tespit edilmiştir.

Bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin artırılması için, bu araştırma sonuçları doğrultusunda okullarda verilen girişimcilik eğitimlerinin artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

2016, xi + 90 sayfa

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Bilişimde Girişimcilik

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

COMPARISON OF ENTREPRENEURSHIP TENDENCY OF IT STUDENTS AT DIFFERENT LEVELS

Abdurrahman GÜNAY

Afyon Kocatepe University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Computer

Advisor: Asst. Prof. Ertuğrul ERGÜN

One of the elements of foreground step into the future with confidence is entrepreneurship in the developing and changing world conditions on a national and international level. In the information age, entrepreneurship moves especially in the field of informatics bringing sound and all around the world in a short time and it brings social benefits with rapid development and economic development. Therefore, this research is important.

The purpose of this study is to determine the tendency of students studying entrepreneurship at different levels in the IT field, also to determine the relationship between variables, such as tendency in demographics, entrepreneurship training and gender, It is considered that the findings and the results of study shed light on the point of determining entrepreneurship policies in the IT sector.

The sample of the research is students who are training in the IT field of high school, school of higher education and faculty in 2015-2016 academic year in Afyonkarahisar. The study is including 323 (50.1%) male and 322 (49.9%) female, the total 645 students. Three different data collection tool has been used to aim of measure the demographic data and entrepreneurship tendency. The screening model was used for research data. Obtained data were analyzed in the frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test and one-way analysis of variance (ANOVA) with using Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) program.

According to the survey, it has been shown the level of entrepreneurship education of students is very low. It was observed that there was no significant difference between male and female students about entrepreneurship tendency and with a high level of entrepreneurship of students studying in the IT field. It is determined that if students remain in a difficult situation that need to work harder, entrepreneurial tendency increases. It was shown that no a direct impact on the entrepreneurship of having computer at home. The tendency of entrepreneurship of the individuals who have good communication skills are quite high. It has also been realized that entrepreneuring candidates think nehativly of sharing their working ideas with others.

It has been considered that it will be fruitful to increase the entrepreneurship trainings in schools in accordance with the research results so as to increase the tendency of entrepreneurship of the students who are educated in defferent levels of informatics.

2016, xi + 90 pages

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Tendency, Entrepreneurship at IT

TEŐEKKÖR

Bu tez çalışmasında bilgi, tecröbe ve paylaőımları ile çalışmanın hazırlanması, verilerin değerlendirilmesi ve eksikliklerinin giderilmesi konusunda yardımcı olan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ERGÖN'e, destekleri için Bilgisayar Anabilim Dalı Baőkanı Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHRAMAN'a, tez çalıőmasına katkı sağlayan ve destekleyen arkadaşlarım ve aileme teőekkör ederim.

Abdurrahman GÖNAY

AFYONKARAHİSAR, 2015

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	x
RESİMLER DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR BİLGİLERİ	4
2.1 Bilişim ve İlişkili Kavramlar	4
2.1.1 Bilişim	4
2.1.2 Bilişim Teknolojileri	5
2.1.3 Bilgisayar Alan Eğitimi	6
2.1.4 Bilişim Eğitimi Veren Kurum ve Kuruluşlar	7
2.1.5 Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Bilişim Eğitimi	7
2.2 Girişimcilik ve İlişkili Kavramlar	10
2.2.1 Girişim	10
2.2.2 Girişimci	12
2.2.3 Girişimcilik.....	15
2.2.4 Girişimcilikle İlişkili Değerler ve Kavramlar.....	17
2.2.5 Girişimciliğin Dünya’da ve Türkiye’de Tarihsel Gelişimi.....	17
2.2.6 Girişimcilik Türleri.....	21
2.2.7 Girişimciliği Etkileyen Unsurlar	24
2.2.8 Yenilikçi Girişimcilik.....	25
2.3 Girişimcilik Eğitimi	26
2.3.1 Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri.....	27
2.4 Girişimcilik Eğilimi	28
2.5 Eğitim ve Girişimcilik İlişkisi.....	31
2.6 Bilişimde Girişimcilik.....	31

2.6.1 Bilişimde Girişimcilik	31
2.6.2 Bilişim Sektöründe Girişimcilik Eğitimi ve Uygulamaları	32
2.6.3 Bilişim Sektöründe Dünyadaki Girişimcilik Örnekleri	34
2.6.4 Bilişim Sektöründe Türkiye'deki Girişimcilik Örnekleri	36
2.7 Destekler, Hibeler ve Teşvikler	42
2.8 Bilişim Alanında Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri	43
2.9 Araştırma Alanında Daha Önceden Yapılan Çalışmalar	43
2.10 Araştırmanın Amacı.....	47
2.11 Araştırmanın Önemi	47
3. MATERYAL ve METOT	48
3.1 Araştırmanın Modeli.....	48
3.2 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	48
3.3 Evren ve Örneklem	49
3.3.1 Veri Toplama Aracı.....	49
3.3.2 Uygulama	50
3.3.3 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	51
4. BULGULAR	52
4.1 Demografik Veriler ve Elde Edilen Bulgular	52
4.2 Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Madde Analizleri	54
4.3 Demografik Bilgiler ve Girişimcilik Eğilimi Analizleri.....	57
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	67
6. KAYNAKLAR.....	73
6.1 İNTERNET KAYNAKLARI.....	82
ÖZGEÇMİŞ.....	84
EKLER	85
EK 1: Demografik Bilgiler Anketi (DBA)	85
EK 2: Demografik Bilgiler Anketi (DBA)	86
EK 3: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği	87
EK 4: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Kullanım İzni.....	89
EK 5: Araştırma İzni – Valilik Oluru	90

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
Ar&Ge	Araştırma ve Geliştirme
BÖTE	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
DWEN	Kadın Girişimciler Ağı
FEBİTEK	Fırat Elektronik ve Bilişim Teknolojileri Kulübü
GEDI	Küresel Girişimcilik Endeksi
GEM	Küresel Girişimcilik Monitörü
HBOGM	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
IT	Bilişim
İ. İ. B. F.	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
KDV	Katma Değer Vergisi
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli Sanayicileri Geliştirme Birliği
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MYO	Meslek Yüksek Okulu
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi
TBV	Türkiye Bilişim Vakfı
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜGİAD	Türkiye Genç İşadamları Derneği
vb.	Ve Benzeri

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1 Girişimcinin Üretim Elemanları Arasındaki Yeri.....	13
Şekil 2.2 Girişimcilik Süreçleri.....	13
Şekil 2.3 Cinsiyete ve Yıllara Göre Girişimcilik Niyeti.....	14
Şekil 2.4 Girişimcilik Ruhu.....	14
Şekil 2.5 Girişimci Olma Niyeti Yıllara Göre.....	15
Şekil 2.6 Wikipedia’da Girişimcilik Tarihi.....	18
Şekil 2.7 Girişimcilik Türleri	22
Şekil 2.8 Girişimcilik Eğiliminin Kişide Oluşması.....	30

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 2.1 Girişimciliğin Destek Unsurları Tablosu.....	29
Çizelge 2.2 Girişimcilik Eğilimleri Konusunda Yapılan Çalışmalar.....	30
Çizelge 2.3 En büyük Bilişim ve Teknoloji Şirketleri Listesi.....	35
Çizelge 2.4 Ar&Ge Merkezlerinin Sektörel Dağılımı.....	37
Çizelge 2.5 2010-12 Yılları Arası Şirket Sayıları Tablosu.....	37
Çizelge 4.1 Demografik Veriler Tablosu	52
Çizelge 4.2 Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Madde Analizleri Çizelgesi.....	55
Çizelge 4.3 Girişimcilik Eğilimleri ortalamasının cinsiyete göre T-Testi Sonucu.....	58
Çizelge 4.4 Cinsiyete Göre Madde Analizi T-Testi Sonucu.....	58
Çizelge 4.5 Girişimcilik Eğitimi Alma Durumuna Göre T-Testi Sonucu.....	59
Çizelge 4.6 Girişimcilik Eğitimi Alma Durumuna Göre Madde Analizi T-Testi Sonucu	60
Çizelge 4.7 Aileye Ait İşletme Olması Durumuna Göre T-Testi Sonucu.....	60
Çizelge 4.8 One-Way Anova Testi Lise-Lisans Fark Tablosu Analizi.....	61
Çizelge 4.9 One-Way Anova Testi Lise - Ön Lisans Fark Tablosu Analizi.....	62
Çizelge 4.10 One-Way Anova Testi Lisans - Ön Lisans Fark Tablosu Analizi.....	63

RESİMLER DİZİNİ

	Sayfa
Resim 2.1 DWEN-Kadın Girişimciler Ağı Toplantısı.....	21
Resim 2.2 Bilişim ve Girişimcilik Günleri Afişi.....	33
Resim 2.3 Girişimcilik için Bilişim Seminerleri.....	34
Resim 2.4 Bilişim ve Girişimcilik seminerinden eğitim sunusu	34
Resim 2.5 Bilişim ve Girişimcilik seminerinde katılımcılar.....	35

1. GİRİŞ

Bilim ve teknolojideki gelişmeler her geçen gün daha hızlı ve farklı alanlarda artmakta ve hayatımızı değiştirmektedir. Yenilikçi ve değişime açık küçük bir köy halini alan dünyamızı daha yaşanılır bir hale getirmek için birçok çalışma yürütülmektedir. 21. Yüzyılda da her gün yeni bir teknolojik ürün insanların kullanımına sunulmakta, bu ürünler insan hayatını kolaylaştırmaktadır (Şeker 2005). Eğitim, sanat, teknoloji, ekonomi, bilim, kültür, medya, sağlık, ticaret gibi birçok alandaki güncel gelişmeler hızla hayatımıza adapte olmakta ve belirli bir zaman sonra vazgeçilemez bir hal almaktadır.

Bilişim çağı, nano çağ, uzay çağı gibi isimlerle adlandırılan 21. yüzyılda bilişim ve internet teknolojileri her evde, okulda, işyerine, üretim ve hizmet sektörlerindeki çalışma alanlarında yerini almıştır. Girişimci ruha sahip insanların geliştirdikleri ve girişimciliğin bir ürünü olarak ortaya çıkan yeni cihaz ve materyaller toplumu oluşturan fertlerin birçoğu tarafından vazgeçilmez bir şekilde kullanılmaktadır.

Çağımız teknolojik değişim ve bilgi çağıdır. Teknolojik değişim ve bilginin en çok kullanıldığı ve etkilediği birimler işletmelerdir. Bu yönüyle çağımızın girişimcilik çağı olduğu da söylenebilir (Kuvan 2007). Hayatımızı kolaylaştıran birçok makine ve cihaz yenilikçilik ve girişimcilik neticesinde üretilmiş veya kullanılmaya başlanmıştır. Ülkelerin kalkınması, ekonomik gelişmelerini sağlaması, halkın maddi refahlarını sağlamasında birçok temel unsur bulunmaktadır. Ancak günümüzde itici güç teknoloji kullanımı ve girişimcilik konusundaki hızlı gelişmelerdir.

Ülkelerin en değerli varlıklarından bir tanesi de insan kaynaklarıdır. Özellikle genç insan kaynaklarının tüketimden ziyade üretim odaklı yetiştirilmeleri, yenilikçilik, girişimcilik, teknoloji dostu uygulamaları kullanma becerilerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Özellikle girişimcilik becerilerinin gelişmiş olması birçok üretim ve kalkınma odaklı çalışmaları sonuç vermektedir. Bu nedenle girişimcilik eğitimlerine hız verilmesi ve girişimcilik eğilimi olan bireylerin desteklenmesi gereklidir.

Bu araştırma çağımızın gelişime açık ve önemli lokomotif alanlarından olan bilişim alanında girişimcilik çalışmalarının araştırılması, özellikle bilişim alanında değişik eğitim kademelerinde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılmasını ve karşılaştırılmasını kapsamaktadır.

Araştırmanın ilk bölümünde bilişim, girişimcilik, bilişimde girişimcilik, ülkemizde ve dünyada bilişimde girişimcilik başta olmak üzere girişimcilik deneyimleri ile ilgili çalışmalara dair literatür araştırması yapılmıştır. Kitaplar, süreli yayınlar, internet kaynakları, ilgili materyal ve kaynaklardan araştırmalar yapılmış, konuya dair güncel verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın amacı ve önemi belirtildikten sonra kullanılan materyal ve metot hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmada kullanılan model, araştırmanın sınırlılıkları, evren ve örnekleme, kullanılan veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntemler hakkında bilgiler sunulmuştur.

Araştırmadan elde edilen veriler bulgular kısmında verilmiş olup demografik veriler ve girişimcilik eğilimi verilerinin detaylı analizleri çizelgeler ile sunulmuş ve gerekli açıklamalarda bulunulmuştur.

Araştırmanın dördüncü bölümünde ilgili öğrencilere ulaşılarak; “Girişimcilik Eğilimi Ölçeği” ve araştırma katılımcılarının yaş, cinsiyet, eğitim durumu vb bilgilerini içeren “Demografik Bilgiler Anketi” uygulanarak veriler elde edilmiştir.

Doldurulan anket formlarından elde edilen cevaplar geniş veri analizi kütüphanesine sahip SPSS programının ücretsiz demo versiyonu ile analiz edilmiştir. Öncelikle veriler titizlik ile analiz programına girilmiş ve elde edilen sonuçlar farklı analiz yöntemleri kullanılarak detaylıca analiz edilmiştir.

Sonuç bölümünde ise araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Bölümleri ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğitimi

alma durumları, yaş, cinsiyet, aile ekonomik durumları yorumlanmıştır. Aynı öğrencilerin gelecek hedefleri doğrultusunda girişimcilik özellikleri, girişimcilik eğilimleri konusundaki bilgi, tecrübe ve tutumlarını elde edilen anket verileri ve analizleri sonucunda karşılaştırma ve değerlendirmelerde bulunulmuştur. Gelecekte yapılacak araştırmalara kaynak teşkil etmesi ve ülkemizin ve bölgemizin girişimcilik potansiyelinin doğru değerlendirilmesi ve farklı bir bakış açısı sunulması adına kamu ve özel sektördeki karar verici mekanizmalara ve ilgili kurumlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

2. LİTERATÜR BİLGİLERİ

"Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması" isimli araştırma kapsamında basılmış literatür kaynakları başta olmak üzere akademik çalışmaya kaynak teşkil edebilecek ilgili eserler incelenmiş konu alanına uygun özellikte olanlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir.

2.1 Bilişim ve İlişkili Kavramlar

Yeni teknolojik gelişmeler ile birlikte bilgisayarlar, bilişim sistemleri, bilgisayar teknolojileri ve uygulamaları da farklılaşmış ve birçok alanda daha aktif olarak kullanılmaya başlamıştır. Araştırma konusu ile ilişkili olan bilişim, bilişim teknolojileri, bilgisayar alan eğitimi, bilgisayar eğitimi veren kamu ve özel eğitim kurumlarının da kısa incelemesi ve tanımlamaları yapılmıştır.

2.1.1 Bilişim

Hayatın her alanında yerini alan bilişim önemli bir sektör olmuştur. Bilgisayarlar ise bilişim alanının en yaygın araçlarındandır. İnternet kütüphanesi olarak adlandırılan bilişim, bilişim bilimi ya da bilgisayar bilimi; bilgi ve hesaplamanın kuramsal temellerini ve bunların bilgisayar sistemlerinde uygulanabilmeleri sağlayan pratik teknikleri araştıran bir yapısal bilim dalıdır, bilişimciler ya da bilgisayar bilimcileri bilgi oluşturan, tanımlayan ve dönüştüren algoritmik süreçler icat edip, kompleks sistemleri tasarlamak ve modellemek için uygun soyutlamalar formüle ederler şeklinde tanımlamıştır. Hollandalı matematik ve bilgisayar bilimleri uzmanı ünlü bilim adamı Edsger W. Dijkstra yaygınlaşmış bir sözünde bilişim biliminin bilgisayarla ilgisi, astronominin teleskopla ilgisi kadardır demektedir (İnt.Kyn.1).

Bilişim alanında yapılan çalışmalar oldukça geniş kapsamlı olması, diğer bilim ve uygulama dalları etkileşim içinde olması ve farklı disiplinlerle çalışması nedeniyle bilişim kavramını sınırlamak pek de mümkün olamamaktadır. En geniş şekliyle Bilişimin alanları genel anlamda,

“Kuramsal bilişim/bilgisayar bilimi

- Hesaplama kuramı
- Bilgi ve kodlama kuramı
- Algoritmalar ve veri yapıları
- Programlama dili kuramı
- Biçimsel yöntemler
- Koşut zamanlı, paralel ve dağıtık sistemler
- Veri tabanları ve bilgi erişimi

Uygulamalı bilişim/bilgisayar bilimi

- Yapay zekâ
- Bilgisayar mimarisi ve mühendisliği
- Bilgisayar grafikleri ve görselleştirme
- Bilgisayar güvenliği ve kriptografi
- Hesaplamalı bilim (bilimsel hesaplama)
- Bilgi bilimi
- Yazılım mühendisliği” olarak listelenmiştir (İnt.Kyn.1).

2.1.2 Bilişim Teknolojileri

Bilişim teknolojileri sektörü, küresel düzeyde hızla değişen pazar ve rekabet koşulları nedeni ile sürekli ve dinamik bir gelişim içindedir. Bu özellikleri nedeni ile bilişim teknolojileri sektörü, stratejik bir sanayi olarak ülkelerin yakın ilgisini çekmekte ve bu sektör için devletler tarafından özel planlamalar yapılmaktadır. Özellikle hızla küreselleşmekte olan bu sektörde rekabet büyük yoğunluk kazanmakta ve sanayileşmiş ülkeler bu sektörün korunması ve rekabet gücünün geliştirilmesi için özel politikalar uygulamaktadır (İnt.Kyn.2).

Bilişim teknolojileri kullanımı, eğitim teknolojilerinin de etkili kullanılmasını sağlamaktadır. Eğitim teknolojisi, öğrenciye verilecek olan içeriğin öğrencinin anlayacağı seviyeye getirilmesi için kullanılan her türlü araç ve gereci kapsamaktadır. Dersin içerisinde kullanılması ise plan ve programda değişiklik yapılmasını

öngörmektedir (Tataroğlu 2009). Eğitim ortamlarında kullandığımız eğitim teknolojileri ders anlatımının zenginleştirilmesine de katkı sağlamaktadır.

Kullanım alanı olarak oldukça geniş bir perspektife sahip olan bilişim teknolojileri şu alanlarda doğrudan kullanılmaktadır; Eğitim, bankacılık, tıp, ticaret, ulaşım, üretim, mühendislik, haberleşme, savunma sanayi, uzay çalışmaları vb. Ülkemizde işletmeler kurumsallaşma yolunda hızla ilerledikçe bilişim teknolojileri alanına olan ihtiyaç daha da artmaya başlamıştır. Bu sebeple bilişim teknolojileri alanında yeterlik sahibi insanlara çok ihtiyaç duyulmaktadır. Hâlen başka dallardan, mesleklerden insanlar bu alandaki ihtiyaa yönelmeye devam etmektedirler. Ancak doğru olan bu alanın içinde, temelden bu yeterliklere sahip insanlar yetiştirmektedir. Gelecekte de bilişim teknolojileri, çalışma hayatının en önemli unsuru olmaya devam edecektir. Bu alanda yeterlik sahibi insanlar yetiştirmek ülkemizde bu sektörün gelişimi ve ilerlemesi için çok önemlidir (İnt. Kyn. 3).

2.1.3 Bilgisayar Alan Eğitimi

Bilgisayar eğitimi ile bireyin değişen ve gelişen toplum hayatına uyum sağlaması hedeflenmektedir (Aras 1996). Bilgisayar alanındaki eğitimler hem örgün hem de yaygın eğitim kurumlarında verilmektedir. Ülkemizde de bilgisayar eğitimine son yıllarda büyük önem verilmeye başlanmıştır. Bilgisayar ve bilgisayar eğitimine karşı ilgiyi doğal olarak iletişim araçları da artırmaktadır. Türkiye'de bugün bilgisayarları ve bilgisayar eğitimini konu alarak yayın yapan süreli aylık dergilerdeki artış da bunu kanıtlamaktadır (Yıldırım 1996).

Sadece belirli bir meslek alanında öğrenci yetiştirmenin yanında ilgili tüm derslerde bilgisayar destekli eğitimler de verilmektedir. Bilgisayar destekli öğretim, ders içeriğini sunmak için bir bilgisayarın öğrenciyle doğrudan etkileşime girmesi için kullanılmasıdır. Bilgisayar destekli öğretim, uygun öğrenme ortamlarında uygulanır bir öğretim aracıdır (Kaya 2005).

2.1.4 Bilişim Eğitimi Veren Kurum ve Kuruluşlar

Bilişim alanında eğitim veren kurum ve kuruluşlar sınıflandırıldığında

- Kamu Kurumları,
 - ❖ Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri,
 - ❖ Devlet Üniversiteleri,
 - ✓ Bilgisayar ve Bilişim Fakülteleri,
 - ✓ Bilişim Enstitüsü,
 - ✓ Teknoloji Fakülteleri,
 - ✓ Mühendislik Fakülteleri,
 - ✓ Eğitim Fakülteleri,
 - ✓ Meslek Yüksek Okulları,
 - ✓ Bilgisayar ve Teknoloji Yüksekokulu,
 - ✓ Sürekli Eğitim Merkezleri,
 - ❖ Halk Eğitim Merkezleri ve Akşam Sanat Okulları,
 - ❖ Mesleki ve Teknik Açık Liseler,
 - ❖ Bakanlık Merkez ve Taşra Teşkilatları Hizmet-içi Eğitim Kurs ve Seminerleri,
- Özel Kuruluşlar
 - ❖ Özel Meslek Liseleri,
 - ❖ Özel Üniversiteler,
 - ❖ Bilgisayar Kurs Eğitim Merkezleri,
 - ❖ Özel Eğitim Şirket ve Firmaları,
 - ✓ Ulusal,
 - ✓ Uluslararası (Microsoft, Cisco, CompTIA, ...vb.)
 - ❖ Sivil Toplum Kuruluşları (Vakıf, Dernek vb.) olarak sıralanabilir.

2.1.5 Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Bilişim Eğitimi

Resmi Gazete (2014)'de yayımlanan yeni yönetmelik ile bilgisayar ve bilişim teknolojileri eğitimi vermekte olan mesleki ve teknik eğitim kurumları yakın zaman önce Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tek çatı altında toplanmıştır. Mesleki ve Teknik Eğitim Liseleri, Endüstri Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Mesleki ve Teknik

Liseler ve Mesleki Eğitim veren Açık Öğretim Liseleri, Çok Programlı Liseler, Ticaret Meslek Liseleri, Kız Meslek Liseleri ve bilgisayar ve bilişim teknolojileri alanında eğitim veren farklı türdeki mesleki eğitim merkezleri Resmi Gazetenin 29218 sayılı ve 13 Eylül 2014 tarihli sayısında yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 6. maddesinin değiştirilmesi ile farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olarak değiştirilmiştir (Resmi Gazete 2014).

Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri bünyesinde Bilişim Teknolojileri Alanları bulunmaktadır. MEB tarafından hazırlanan ve www.megep.meb.gov.tr adresinde yayımlanan Bilişim Teknolojileri Alanı Çerçeve Programı'nda;

1. Ağ işletmenliği
 2. Bilgisayar teknik servisi,
 3. Veritabanı programcılığı,
 4. Web programcılığı,
- dalları yer almaktadır (İnt. Kyn. 4).

Bilişim teknolojileri alanı alt dallarında eğitim gören öğrencilerin elde edecekleri farklı bilgi, deneyim ve uygulamalar ile mesleki gelişimlerinin yanında girişimcilik becerilerinin de gelişmesi beklenmektedir. Mesleki ve teknik anadolu liselerinde bilişim bölümlerinde eğitim alan öğrenciler üniversitelerin 2 yıllık meslek yüksek okulu ve 4 yıllık fakültelerde mesleki eğitimlerine devam edebilmektedirler. Bu bölümler;

- Bilgisayar Mühendisliği
- Yazılım Mühendisliği
- Yönetim Bilişim Sistemleri
- Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenlikleri
- Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri
- Elektrik-Elektronik Mühendisliği
- Adli Bilişim
- Bilgisayar Bilimleri

- Bilgisayar Programcılığı
- Basın ve Yayın Teknolojileri
- Bilgi Güvenliği Teknolojisi
- Bilgi Yönetimi
- Bilgisayar Operatörlüğü
- Bilgisayar Teknolojisi
- İnternet ve Ağ Teknolojileri
- Mobil Teknolojileri
- Coğrafi Bilgi Sistemleri

Üniversite eğitimi sonrasında yüksek lisans ve doktora programlarında lisans düzeyinde açılan programlara benzer alanlarda hizmet sunan enstitüler bünyesinde de akademik çalışmalar yürütülmektedir. Bilgisayar ve Bilişim Teknolojileri alanında eğitim vermeye çalışan enstitüler tezli/tezsiz yüksek lisans ve doktora programları mevcuttur.

- Fen Bilimleri Enstitüsü
 - ❖ Bilgisayar Mühendisliği
 - ❖ Elektrik- Elektronik Mühendisliği
 - ❖ Hesaplamalı Bilim ve Mühendislik
 - ❖ Sistem ve Kontrol Mühendisliği
 - ❖ Yazılım Mühendisliği
 - ❖ Bilgisayar Programı
 - ❖ Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
 - ❖ Uzaktan Eğitim
- Sosyal Bilimler Enstitüsü
 - ❖ Eğitim Teknolojisi
 - ❖ İşletme Bilişim Sistemleri
 - ❖ Yönetim Bilişim Sistemleri
- Yüksek Teknoloji Enstitüleri

2.2 Girişimcilik ve İlişkili Kavramlar

Girişimcilik ve yeni girişimciler tüm dünyada ekonomilerin gelişmesi ve işsizliğin önüne geçilmesi konularında çıkış yolu olarak görölmektedir. Türkiye ekonomisi açısından da yeni girişimlerle yaratılacak üretim ve istihdam artışı büyük önem arz etmektedir. Girişimciliğin yaygınlaşması ve bilinçli girişimcilerin sektörlerde yerlerini alabilmeleri için son yıllarda gerek devlet gerek özel sektör çalışmalarının hızla arttığı görölmektedir. Sektörler arası işbirliğinin gelişmesine de katkıda bulunan girişimcilik üzerine çalışmalar giderek ülke genelinde yaygınlaşmaktadır (Sönmez ve Toksoy 2014).

Girişimcilik hayatın her alanına girdikçe ilişkili kavramlar da artmaktadır. Ancak en önemli kavramların başında girişim, girişimci, girişimcilik, girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğilimi, girişimcilik türleri, girişimciliğin tarihsel süreci vb. kavramlar gelmektedir. Bunlar kısaca aşağıdaki şekilde verilebilir.

2.2.1 Girişim

Girişimi bazı bilim adamları, doğa, sermaye ve emeğin bir araya getirilmesinden oluşan bir bütün olarak tanımlamaktadırlar (Akat vd. 2002). Türk Dil Kurumu ise girişim kavramını ; “bir işe girme, teşebbüs” olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr) olarak tanımlamıştır. Girişimcilik ile aynı anlamı taşıyan diğer bir kelime de “teşebbüs”dür. Teşebbüs (Girişim), başkalarının ihtiyaçlarını karşılamak için pazarı olan ve pazarda fiyatı oluşan mal ve hizmetler üreten ve sahibine kar sağlayan işletmelerdir (Özdönmez vd. 1998).

Girişim ve teşebbüs, girişimcilerin bir işletme kurmak amacıyla ortaya koydukları çabaları ve katlandıkları zorlukları kapsamaktadır (Tutar ve Küçük 2003) şeklinde de belirtilmiştir. Diğer bir tabirle teşebbüs (Girişim), belirli bir yasal, finansal, örgütsel ve ekonomik özelliğe sahip kuruluştur (Sabuncuoğlu ve Tokol 2009). Tureng (2015) online çoklu sözlükte İngilizce karşılık olarak girişimcilik için entrepreneurship, girişim için entreprise kavramları kullanılmıştır. Yaygın kullanılan bu ifade şekliyle Girişim (entreprise); bir işi yapmak için harekete geçme, başlama, kalkışma durumunu ifade etmektedir (Aytaç ve İlhan 2007).

Doğan (2010) girişimciliği bir veya birden fazla kişi tarafından daha önceden var olmayan bir fırsatın yaratılması şeklinde ifade etmiştir. Tutar ve Küçük (2010) Girişimi kar veya başka biçimlerde yarar sağlamak amacıyla, ücret karşılığında satmak için mal veya hizmet üretmek, ya da fonlar sağlamak üzere kurulan, hukuki ve finansal kişiliğe sahip, devamlı nitelikte bir örgüt olarak tanımlamış ve girişimin özelliklerini;

- Girişimin amacı, kazanç ve yarar sağlamaktır.
- Girişim, ücret karşılığında satmak üzere mal veya hizmet üretir veya fonlar sağlar. Bu özellik, girişim olmanın zorunlu unsurudur.
- Girişimin üç temel işlevi; üretim, satış ve bu iki işlevin yerine getirilmesi için gerekli fonların sağlanması olan finansmandır.
- Girişim, hukuki bir birimdir. Tüzel kişiliğe sahip bulunan girişim, sahiplerinden ayrı bir kişiliğe sahiptir. Çalışmalarını bu kişilik altında yürütür, haklara sahip olur ve yükümlülükler üstlenir.
- Girişim, finansal bir birimdir. Girişim kendisine ilişkin varlıkları ve bunların karşıladığı öz ve yabancı kaynakları bulunur.
- Girişim, insan ve materyalden oluşan bir örgüttür ve bu örgüt devamlılık gösterir" şeklinde ifade etmiştir.

Pazarı ve belli bir pazar fiyatı olan iktisadi teşekküller birer girişim durumundadır (Ertürk 2006). İnsanların hangi alanlarda ihtiyacı olduğunu gören ve bu doğrultuda mal ve hizmet üretmek için gerekirse mevcut imkânlarının dışına çıkarak bir işletme kurmak için kolları sıvayan, diğer insanlardan daha yaratıcı, cesur ve ileri görüşlü olan girişimcilerin yerine getirdikleri işleve "girişim" denmektedir (Tanoğlu 2008).

Ekonomik bileşenler ve bir işyeri ana faaliyet kolları değerlendirmeye alındığında teknik anlamda üretim faktörlerinin birleştirilmesiyle ilgili çalışmalar işletmenin işlevi, finansman, organizasyon, alım ve pazarlama gibi faaliyetlerde girişimin işlevidir (Akdemir 2009).

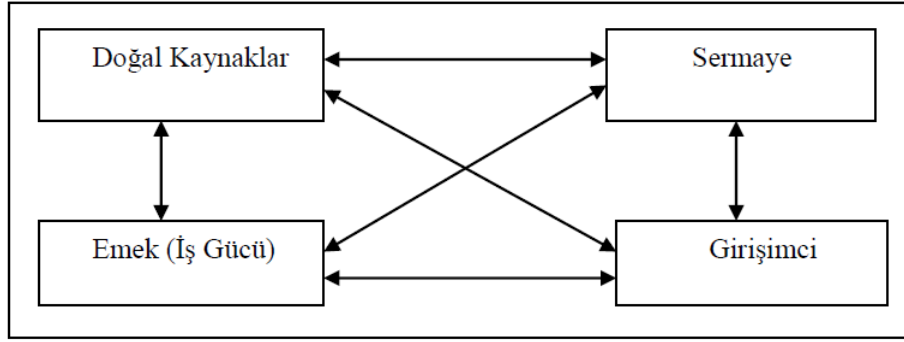
2.2.2 Girişimci

Girişimci ve girişimcilik kavramı, sosyal bilimlerin tüm alanlarında kalkınma ve gelişmeyi sağlayan bir güç olarak görülmektedir. Köken olarak Latince'de intare kökünden gelen girişimci kavramı, İngilizce'de enter (giriş) ve pre (ilk) kelime köklerinden gelmekte ve entrepreneur yani ilk girişen, başlayan anlamına gelmektedir (Korkmaz 2000).

Bireyler girişimci olmayı para ve statü gibi maddi motivasyonların yanında kendilerini gerçekleştirmenin bir yolu olarak gördükleri için de seçmektedirler (Başaran ve İnan 2009). Girişimci önyargılardan uzak durur, analitik düşünür fakat hayal dünyası çok genişir (Yalçıntaş 2010). Girişimci feodal yapıdan, endüstri toplumuna geçişte, toplumun dinamiğini oluşturan itici güç olmuştur (Müftüoğlu ve Durukan 2004).

Günümüzde insanların girişimci olabilmelerinin temel koşulu, risk alabilmeleri ve bu riski taşıyabilecek donanıma sahip olmalarıdır (şahin 2006). Cesaret, risk alma, girişimcilik tecrübeleri ve kararlılık ile "girişimci; üretim faktörlerini bir araya getirerek, kar ve zarar riskini göze alan bireylerdir. Buna göre girişimcilerin birçok fonksiyonu vardır. Dinçer (1999) girişimciliğın fonksiyonlarını

1. Üretim faktörlerini bir araya getirerek mal ve/veya hizmet üretmek,
2. Ürünlerin kalitesini yükselterek yeni pazarlar bulmak,
3. İşletmenin politikalarını belirlemek,
4. Yeni mal ve hizmetleri araştırmak,
5. Yeni üretim yöntemlerini araştırmak ve geliştirmek,
6. Yeni dağıtım kanalları araştırmak,
7. Çevrede meydana gelen değişim ve gelişmeleri takip etmek,
8. Çevreye uyum sağlamak için gerekli önlemleri almak" olarak maddeleşirmiştir.

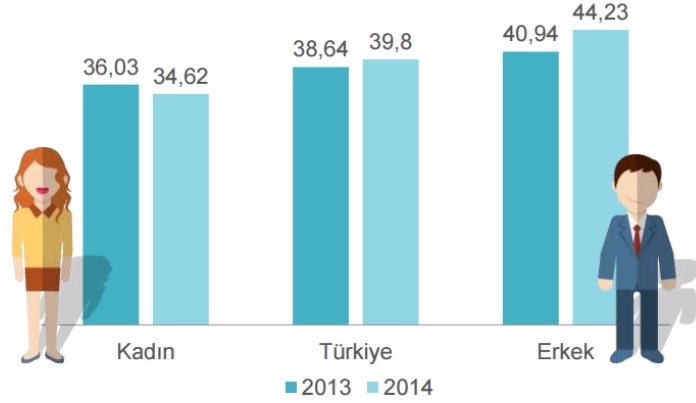
Şekil 2.1 Girişimcinin Üretim Elemanları Arasındaki Yeri (İnal 2003).

Başar (2004) girişimcileri, olasılıkları gören ve bu olasılıkları gerçeğe dönüştüren değişim ajanlarıdır diye nitelendirmiştir. Ekonomik gelişimi sürekli kılan girişimcilik, gerek girişimci ruha sahip kişilerdeki girişimci potansiyelin ekonomik üretime yönelmesi, gerekse var olan işletmelerin yeni yatırımlara / yeni tekniklerle üretim faaliyetlerine girişmesi yoluyla gerçekleşmektedir (Küçüktekin 2006). Bunun yanında Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGİAD) tarafından yayınlanan 1993 yılındaki Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimci Nitelikleri isimli eserde ise girişimci, henüz belirginleşmemiş bir bedelle satmak üzere üretimin girdilerini ve hizmetlerini satın alan ve üreten kişi olarak ifade edilmiştir (TÜGİAD 1993). Girişim Haber web sitesi Küresel Girişimcilik Raporu (2014)'ndaki girişimcilik süreçlerini şekil 2.2'deki gibi sunmuştur.

Şekil 2.2 Girişimcilik Süreçleri- GEM 2014 Yılı (İnt. Kyn. 5).

Girişimci, belirli bir projeyi, girişimcilik anlayışına uygun şekilde geliştirmek üzere gözler önüne seren ve tanıtan kişi olarak tanımlanabilir (Özkan vd. 2003). Girişim Haber portalından elde edilen bilgilere göre Küresel Girişimcilik Monitörü(GEM)'nün 2014 yılı raporlarına göre yeni bir iş kurmak için fırsat oluşacağına inanan kişilerin sayısı 2013 yılına göre artış göstermiştir. Şekil 2.3'de cinsiyet durumuna göre ülkemizdeki girişimcilik niyeti karşılaştırması grafiği bulunmaktadır.

Şekil 2.3 Cinsiyete ve Yıllara Göre Girişimcilik Niyeti (İnt. Kyn. 5).

Girişimci, bir vizyona sahip olmanın yanı sıra o vizyonu başarmak için plan yapmanın, başarmasına çalışmak için yoğun çaba içinde olmanın peşinden sürüklenir (Akdemir 2008). Ancak ekonomideki hızlı değişim ve dalgalanmalar girişimcilikte bulunmayı düşünen yerli ve yabancı girişimciler için önemli bir dalgakıran vazifesi görmektedir.

Şekil 2.4 GEM 2014 Yılı – Girişimcilik Ruhu (İnt. Kyn. 5).

Girişimci, bir işi yapmaya girişen ve bundan çekinmeyen kişidir (Akyüz vd. 2009). Girişimciler; eğitim, sağlık, hukuk, mühendislik, sosyal alanlar gibi çok sayıda meslek grubundan karşımıza çıkabilir (Yurtseven 2007). Farklı sektörlerden, çok farklı kültürel yapılardan gelse de girişimcilik niyeti önemli bir yere sahiptir. 2015 yılında sonuçları açıklanan GEM raporlarına göre girişimciliği niyetlenen kişilerin veya potansiyel girişimcilerin durumu şekil 2.5'te gösterilmiştir.

Şekil 2.5 Girişimci Olma Niyeti Yıllara Göre- GEM/2014Yılı (İnt. Kyn. 5).

2.2.3 Girişimcilik

Girişimcilik, risk alma, yaratıcılık, üretkenlik, yenilik, dinamizm, gelişme ve değişme, fırsatları görme gibi kavramlarla tanımlanabilir (Yelkikalan ve Akatay 2006). Girişimcilik renkli ve cesaretli fikri hayata geçirebilme sanatıdır (Bozgeyik 2005). Girişimcilik, yeterli çaba ve zaman tahsis edilerek, finansal, fiziksel ve sosyal risklere katlanarak parasal ödüller, kişisel tatmin ve bağımsızlık kazanılarak yeni bir değer yaratma sürecidir (Tekayaklı 2004).

Girişimciliğin oluşumu konusunda Kinay (2006) yaptığı araştırmalar sonucunda girişimci; üç temel faktörün etkisiyle oluşur. Bunlar; girişimci kişilik, girişimci yetenek ve girişimcinin sosyal çevresidir şeklinde belirtmiştir. Girişimcilik, hem günlük hayatta hem de ekonomi ve yönetim gibi teknik alanlarda oldukça sık kullanılan bir kavramdır. Bu nedenle girişimcilik literatürünü genel olarak; ekonomi, psikoloji, antropoloji, organizasyon, yönetim ve sosyoloji disiplinleri oluşturmuştur (Naktiyok 2004). Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, girişimciliğin özendirilmesine büyük bir önem verilmektedir (Girginer ve Uçkan 2004).

Girişimcilik, tutku ve enerji gerektirir, yeni fikirlerin ve yapıcı çözümlerin yaratılması ve uygulanması için bu enerjinin uygulanmasını gerektirir (Yalçıntaş 2010). Halbuki girişimcilik denilince; sadece yeni bir organizasyon kurma, yeni bir işletme kurma ya da yeni bir teşebbüs başlatma anlaşılmaktadır. Oysa bireylerdeki girişimcilik ruhunu ve girişimcilik eğilim ve davranışlarının işletme kurulduktan sonra da sürdürülebilir olduğu ve önemli bir rekabet avantajı sağladığı görülmektedir. Girişimcilerin sahip olduğu davranış biçimleri akademisyenler tarafından üzerinde mutabakat sağlanan konulardan birisidir. Üzerinde görüş birliğine varılan davranışlar kapsam alanında; inisiyatif alma, kaynakları ve koşulları kullanılabilir değerlere dönüştüren sosyal ve ekonomik alanlarda düzenleme yapma, risk ve başarısızlığı kabul etme yer almaktadır (Ağca ve Yörük 2006).

Girişimcilik, yakın zamanda ön plana çıkmış bir kavramdır; fakat girişimciliği oluşturan durumun ne olduğu pek net değildir (Hitt vd. 2011). Girişimcilik ifadesi kompleks, değişken, önemli bir kavram olup içerisinde değişik disiplin alanlarını barındırır (Landström 2005). Girişimcilik, atıl kaynakların ekonomiye kazandırılarak etkin ve verimli kullanılmasında ve yeni teknoloji üretiminde olduğu gibi; istihdam hacminin genişletilerek işsizliğin önlenmesinde, refah düzeyinin yükseltilerek geniş bir toplumsal tabana yaygınlaştırılmasında ve orta sınıfın güçlendirilmesinde, bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılmasında veya azaltılmasında, katılımcı demokrasinin yerleşmesinde ve toplumsal barışın sağlanarak bütünleşmenin güçlendirilmesinde işlevseldir (İlhan 2005).

Girişimcilik daha çok pazarlama, stratejik, ekonomik, psikolojik ve sosyolojik gibi ana disiplinleri içine alan girdilerle sürdürülen teorik bir araştırmadır (Karagöz 2009). Girişimci, kişiyi esas alan ve kişiye bağılı özel yetenek ve becerileri vurgularken; girişimcilik girişimcinin ortaya koyduğu eylemin, hareketin, organizasyonun ve yarattığı yeni sonuçların ifadesidir (Top 2006). Girişimcilik hem şirket açma sürecini hem de yenilik yapma sürecini kapsamaktadır (Çetindamar 2002). Girişimcilik herhangi bir faaliyetin hayata geçirilebilmesi için atılan ilk adımdır. Özel yetenek gerektirir ve sınırlı, kıt bir faktördür (Börü 2006). Girişimcilik etkinliğinin kaynağını yeni olan bir şeyin potansiyeli ile onun gerçekleştirilmesi arasındaki dengesizlikten oluşturur (Saraçoğlu vd. 2010).

2.2.4 Girişimcilikle İlişkili Değerler ve Kavramlar

Literatürde girişimciliğe dair birçok farklı değerlendirme bulunmakta olup yaygın görüş ve üzerinde fikir birliğine varılmış ve akademik çalışmalarda çoğunlukla yer verilmiş ifadelere değinilmeye çalışılmıştır. Girişimcilik, bir bireyin ya da bireylerin oluşturdukları ortaklıkların mal ve hizmetlerin üretilmesi ya da dağıtılmasını içine alan, kar amaçlı bir iş ünitesinin kurulması, sürdürülmesi ve büyütülmesi sorumluluğunu almalarına yönelik bir faaliyettir (Gözek 2006).

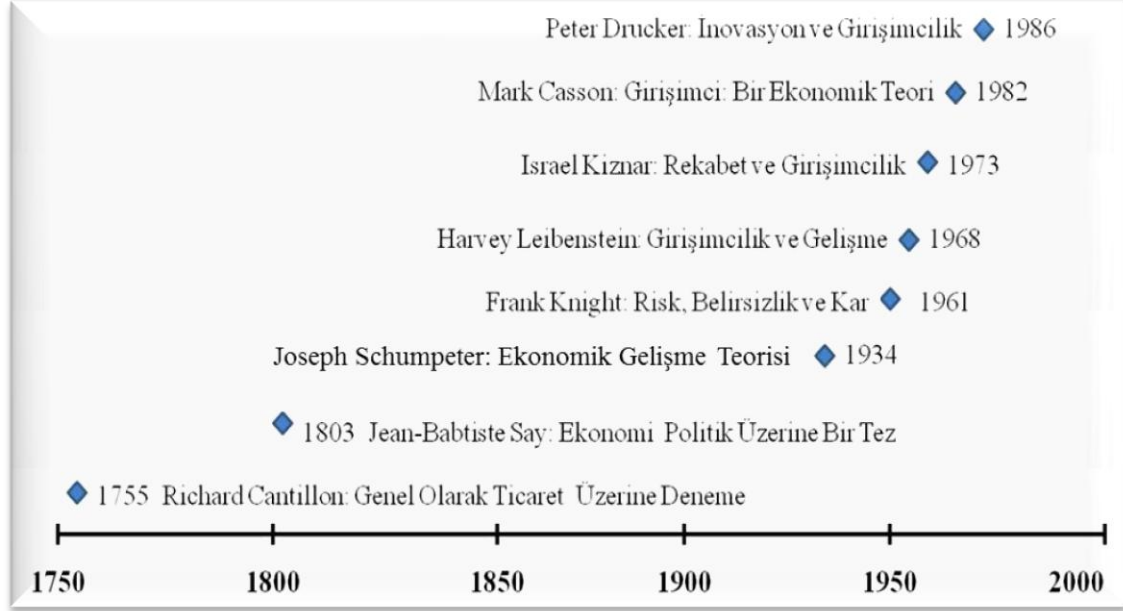
Girişimcilik; ağımızın, ekonomik ve sosyal açılardan en önemli güçlerinden biridir (Demirel ve Tikici 2004). Kurt, Ağca ve Erdoğan (2006) girişimciliğin 1980'lerden sonra bu denli popüler olmasının başlıca sebepleri arasında, istihdam yaratma, yeni işletmelerin kurulması, yeniliklerin çoğaltılması, ekonominin büyümesi ve toplumun refah seviyesinin yükselmesine yaptığı olumlu katkıları ön plana çıkarmıştır.

2.2.5 Girişimciliğin Dünya’da ve Türkiye’de Tarihsel Gelişimi

Girişimcilik konusunda aslında ölkemiz oldukça güzel tarihsel temellere sahiptir. Ahilik Sistemi 1200'lü yıllarda kurularak uygulanmaya başlanmıştır. İş hayatı ve çalışma sistemine ilişkin önemli prensipler ortaya koymuş olan bu sistem "Ahilik Fütüvvetnameleri" ile "Ahi Şecerenameleri" yoluyla sistemin nasıl işleyeceğini ortaya koymuşlardır. Özellikle sanayileşmeye ve çalışanlar arası iş ahlakına dair kural ve öneriler ile girişimciliğe ve girişimcilere önemli bir başlangıç noktası oluşturmuştur.

Türkler Anadolu'ya geldiklerinde birçok alanda önemli başarılar sağlamışlar, sanatkarlıkta ileri gitmişlerdir. Adil rekabet koşullarını sağlamak amacıyla o dönem için önemli ve etkin bir sistem olan Ahilik Örgütünü kurmuşlardır. Bu örgüt Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda ve Türklerin Anadolu'da tutunmalarında çok önemli bir rol oynamıştır (Müftüoğlu 1993). Dünyada ve özellikle Avrupa'da girişimcilik alanında 17.y.y da ilk çalışmalar yapılmış olup, detaylı araştırmalar 20.yüzyılda başlamıştır (Stel vd. 2004). Kinay (2006) girişimcilik konusunda ilk çalışmaların 18. yüzyılın başlarında Richard Cantillon tarafından yapıldığını belirtmiştir.

18.yüzyılda girişimciliğin toplumda varlığını ortaya koymasıyla beraber işletme kurma deneyimleri, ticari çalışmalar ve ortaklık yapıları teşkil etmeye başlamıştır. Aşağıda Wikipedia’da girişimcilik tarihini kısaca özetleyen bir şekil yer almaktadır. Girişimcilik tarihine damga vurmuş isimler de çalışmaları ile gösterilmiştir.

Şekil 2.6 Wikipedia’da Girişimcilik Tarihi (Sönmez ve Toksoy 2014).

İngiltere ve Fransa başta olmak üzere Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletlerinde Reform, Rönesans ve teknolojik gelişmeler ile sanayi, ekonomi, politika ve eğitim alanında ciddi gelişmeler sağlanmış olup girişimciliğin temelleri sağlam atılmıştır. Ülkemizdeki duruma ilişkin savaşan asker bir millet dünyanın değişen koşullarını geç fark etmiş ve imparatorluğun sosyo-ekonomik koşulları nedeniyle de belli bir girişimci sınıfının doğması olgusu ortaya çıkamamıştır (Şencan 1997) ifadelerinde bulunmuştur.

Türkiye’de ise sanayileşme odaklı ciddi reform ve gelişmeler özellikle Cumhuriyet dönemi sonrasında gerçekleştirilmeye başlanmış olup diğer sanayileşmiş ülkelere göre oldukça geriden takip söz konusudur. Bu da girişimcilik noktasında ülkemizin seviye olarak ileride olmasına engel olmuştur. Girişimcilik olmadan da ciddi bir kalkınma olacağına olan inanç, eldeki devam eden başarısızlıklar nedeniyle yerini girişimciliğin olması gerekliliğine yöneltmiştir (Stel vd. 2004).

Özsoy(1997)'un Tanzimattan sonraki döneme ilişkin ifadeleri ile sultanın çevresinde yeni bir bürokratik sınıf oluşmuştur. Bu ortam içinde gerek dış etkenlerle, gerek iç gelişmeler nedeniyle, değişen üretim yapısına bağlı olarak yeni bir orta sınıfın doğmasına sebep olmuştur. Yurdumuzda Birinci Dünya savaşına kadar bir takım yeni imalat sanayi işletmeleri kurulmuşsa da, yerli fabrika üretiminin yurt içi tüketimi karşılama oranı çok düşük kalmaktadır (Tezel 1986). 1.Dünya Savaşı yıllarında ülkemizde ekonomi ve üretim enstrümanları sıkıntılı bir dönem geçirse de 1914-1918 savaş yılları olmasına karşın, Anonim Şirketlerin kuruluşu bir ivme kazanmıştır (Müftüoğlu 1993).

Ülkemizde ilki 1963-1967 yıllarını kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve devamında her 5 senede bir makro düzeyde uygulanmak üzere yayınlanan Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ekonomik süreçlerde karar verici rol oynayan mekanizmalar tarafından girişimciliğin geliştirilmesi, devlet tarafından desteklenen alanlar, teşvikler, müteşebbislere ve girişimcilere sağlanan kolaylıklar vs bahsedilmiş olup belirli alanlardaki girişimcilik çalışmalarına da özendirilmiştir. Kalkınma Bakanlığı (2014) tarafından 2014-2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planı yürütülmektedir.

Sipahi (1997)'ye göre 1920-1950 yılları arasında kendi ülke topraklarımız içinde ve dışında yaşanan dünya savaşları ve iç sorunlar nedeniyle ülkemiz çapında ekonomide sıkıntılı dönemler geçirilmiş olup savaş sonrası yara sarma ve girişimcilik hamleleri gözlemlenmiştir. Ülke çapında girişimcilik yapmaya çalışanlara yönelik destekler olsa da enflasyon, para politikaları girişimciliğin az olmasını kısmen açıklamaktadır.

Girişimci ruha sahip ülke içinde yenilikçi olarak nitelendirilebilecek bir grup girişimci tarafından atılım hamleleri yapılmış, işletmeler kurulmuş teknoloji kullanımına başlanılmış, yeni fabrikalar, tesisler ve devlet teşekkülleri de oluşmuştur. Ülkemizde cumhuriyet döneminde şirketleşme çalışmaları varlığını gösterse de büyük çapta çok fazla firma ve işletme yer almamaktadır. Ancak 1950'li yıllardan sonra genel olarak girişimcilik deneyimlerinin yoğunlaşmaya başladığı gözlemlenmiştir.

Mümeyyizoğlu (1995)'e göre 1950-1980 yılları arasında tarıma dayalı ve altyapı başta olmak üzere bireysel ve grup girişimcilikleri ve işletmeleri yanında devlet destekli ve yine devlete ait kamu yatırım hamlelerinde bir ivme oluşmuştur. Müftüoğlu (1993)'na göre 1950-1980 arası dönem aslında siyasal ve toplumsal açıdan oldukça karışık bir dönemdir. Dünya ekonomisindeki petrol sorunları, askeri darbeler, reform ve koalisyon hükümetleri, tırmanan şiddet olayları dönemin başlıca simgeleridir.

Ülke çapındaki ekonomik darboğazlar ve sosyal sorunların girişimcilik durumlarını etkilemekle birlikte gelişen teknoloji, ekonomik rahatlama, siyasi gelişmeler, ülke ve dünyadaki gidişat doğal olarak milli ekonomiyi de canlandırdığı ve girişimcilerin önünü açtığını belirtmektedir. Hem ülkemizde hem de yurtdışında yatırım fırsatları geliştirilmeye çalışılmıştır.

2000'li yıllar ve sonrasında gelişen teknoloji ve iletişim kanalları yoluyla girişimciliğin zirve yaptığı zaman dönemi diyebiliriz. Dünyada ve ülkemizde girişimciliğin farklı isim ve türlerde de olsa ortaya çıkışı bir çok soruna çözüm sunmakta, istihdama katkı sağlamakta ve dünya çapında küresel kalkınmaya da katkı yapmaktadır. Günümüzde ve geçmiş dönemlerde çoğunlukla kadın girişimciliği erkek girişimciliğine göre daha fazla teşvik edilmiş ve kadının toplumda ekonomik anlamda bir yer edinmesi için fırsatlar oluşturulmuştur. Bu konuda günümüzde örgütlü ve sistemli çalışmalar da mevcuttur.

Ülkemiz kadın girişimciliğinin desteklenmesi yönünde bazı girişimlerde bulunmaktadır. Kadın Girişimciler Ağı (DWEN) 2013 yılında İstanbul'da kadın girişimciler ağı etkinliği düzenlenmiştir. 2014 yılında ise aynı etkinlik Amerika'nın Austin şehrinde 2015 yılında ise Almanya'nın Berlin şehrinde gerçekleştirilmiştir. 150'den fazla öne çıkan kadın girişimcinin konuşmacı olacağı 2016 yılı toplantısı 27-28 haziranda Güney Afrika'nın Cape Town şehrinde yapılacaktır (İnt. Kyn. 6).

Dell Firmasının destekleri ile İstanbulda yapılan 2014 yılı toplantısında 50'den fazla kadın girişimci konuşmaları ile tecrübe paylaşımlarında bulunmuşlardır. Küresel Girişimcilik endeksi olarak ifade edilen GEDI (The Global Entrepreneurship & Development Index) verilerine göre 30 ülke 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

2014 yılı verilerine göre ABD, Avustralya ve İsveç sırasıyla ilk üçte yer almış olup ülkemiz 36 puan ile 18.sırada yer almıştır. Kadın girişimciler için 30 ülkede sunulan fırsatların karşılaştırıldığı bu indekse göre fırsatlar en çok Amerika’da, en az ise Pakistan’da bulunmaktadır (İnt. Kyn. 6).

2.2.6 Girişimcilik Türleri

Girişimcilik türleri oluşturulurken genel anlamda girişimciliğe verilen destekler, girişimcinin sosyal durumu ve cinsiyeti, girişimciliğin dışa yansımaya şekli ve boyutu başta olmak üzere bir çok kriter kullanıldığı ve buna benzer değerlendirmelerle farklı girişimcilik türleri tanımlamalarının yapıldığı bilinmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından girişimcilik eğitimi amaçlı geliştirilmiş olan Girişimcilik Ders kitabında aşağıdaki şekil kullanılmış ve girişimcilik türleri tanımlanmıştır.

Şekil 2.7 Girişimcilik Türleri (MEB 2015).

Girişimcilik Ders Kitabında geçtiği şekliyle girişimcilik türleri 6’ya ayrılır. Bunlar;

- **“İç Girişimcilik:** Büyük işletmeler içinde bir fikri, risk alarak ve yenilik yolu ile kârlı nihai ürüne dönüştürme sorumluluğu alma işidir. İç girişimcilik, işletme ve örgüt içinde yapılan her türlü girişimcilik faaliyetleridir. Firmanın kendi içinde yeni pazarlar bulması, yeni teknolojiler kullanması, otomasyona geçmesi vb. iç girişimcilik sayılır.
- **Ticari Girişimcilik:** Üretim faktörlerinin bir araya getirilip kâr amacıyla mal veya hizmet üretimine sevk edilmesine denir. Ticari girişimcilik özel sektör girişimciliği olarak da adlandırılabilir.

- **Sosyal girişimcilik:** Sosyal girişimcilik, toplumların alışa gelmiş davranışlarını değiştirerek dönüşümlere yol açmaktır. Sosyal girişimci neyin yolunda gitmediğini bulur, toplumu yeni sıçramalarla ikna eder ve sistemi değiştirerek sorunun ortadan kalkmasını sağlar.
- **Kamu girişimciliği:** Kamu sektöründe çeşitli düzeylerde görev yapan kurumlar da girişimcilik faaliyetleri gösterebilir. Yeni bir süreç geliştirme, yeni hizmet alanları geliştirme, uygulamalarda kolaylık sağlama gibi alanlarda girişimcilik yapabilir.
- **Sanal girişimcilik:** Teknolojik gelişmeler sanal ortamda yeni girişimcilik alanları ortaya çıkarmıştır. E-ticaret yoluyla sanal alışveriş merkezlerinden veya mağazalarından satış yapılarak veya hizmet sunularak girişimcilik yapılabilir.
- **Kadın Girişimciliği:** Elde ettiği kazancın yatırım ve kullanım alanları üzerinde söz sahibi olan kadınlara kadın girişimciler denebilir”(MEB 2015).

Girişimciliği alt alanlara ayırırken birçok farklı gruplama ve tanılama gerçekleştirilmiştir. Girişimciliğin boyutu, niteliği, amaç yönünden, ekonomik yönden, içsel durumlar yönünden vb gibi guruplara ayrılmıştır.

➤ **Kurumsal Girişimcilik - Şirket Girişimciliği :**

1983 yılında Danny Miller The Correlates of Entrepreneurship in Three Types of Firms isimli eseriyle kurumsal girişimcilik kavramının temellenmesine katkı sağlamıştır. Eserinde yenilikçilik ve risk faktörü üzerinde durmuş ve bu bileşenlerin kurumsal girişimcilikle olan bağları üzerine yorumlarda bulunmuştur (Miller 1983). Girişimciliğin kurumsal düzeyde olmasıyla ortaya koyduğu sinerji şirket açısından önemli bir gelişim ve değişim fırsatıdır.

1989'da Vijay Sathe, şirket veya organizasyonun inovasyon sürecinin tamamını kurumsal girişimcilik olarak nitelendirmiştir (Sathe 1989). Bu çalışma ve aynı yıllardaki benzeri çalışmalar kurumsal girişimciliğin kavramsal olarak literatüre yerleşmesini sağlamıştır.

➤ **Avatar Girişimcilik:**

İnternet uygulamalarının yaygınlaşması ile birlikte sanal ortamda aktivite gösteren ve girişimciliği sanal ortama taşıyan kişilerin varlığı ile ortaya çıkmış bir girişimcilik türüdür. Avatar kavramının sanal dünya ve sanal uygulamalarda kullanılmasına ilişkin özellikle avatar olarak isimlendirilen sayısal sunumlarla, istedikleri görünlere bürünebilmelerine ve böylece sanal yüzler ve bedenlerle kendilerini ifade edebilmelerine; anonim kimlikler içerisinde arzuladıkları benlikleri özgürce kurarak çeşitli kendini sunum davranışlarında bulunabilmelerine olanak tanınmaktadır (Uzun, 2011).

Avatar sanal ortamda kullanıcının animasyonlu, sayısal sunumudur (Holzwarth vd. 2006). Avatar, kullanıcının teknolojik obje ve vücudunun birleşimidir ve sanal ortamı gerçeğe yakınlaştırmaktadır (Boellstroff 2008). Sanal dünyada girişimcilik faaliyetlerinde bulunan avatarlar ile ilişkili olarak Avapreneurship yani sanal girişimcilik tanımlaması yapılmış ve literatürde bu şekilde kendisine yer bulmuştur.

➤ **Sosyal Girişimcilik:**

Sosyal girişimler toplumun bazı ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortaya çıkmış kurumlardır. Sosyal girişimciler bu kurumların aktörleridir. Böyle bir organizasyonun oluşturulması ise sosyal girişimcilik olarak ifade edilebilir. Sosyal girişimcilik kavramı yeni bir kavram olmasına karşın sosyal girişimciler yüzyıllardır vardır. Sanayici ve işadamlarının oluşturdukları dernekler, sosyal dayanışma dernekleri, vakıflar, belediyelerin açtığı gençlik merkezleri gibi çok çeşitli alanlarda sosyal girişimlere rastlanabilir (Özdevecioğlu ve Cingöz 2009).

Uzun süreli sürdürülebilirliğe katkı sağlamak ve organizasyonel etkililiği artırmak için inovatif aktiviteler gerçekteşirmeye sosyal girişimcilik olarak adlandırılır" (Hasan 2005). Sosyal girişimciler "özel ve kamu alanında ihtiyaç duyulan boşlukları keşfederler ve bu alanda hizmet sunarak girişimcilik gerçekteşirler (Sharir ve Lerner 2005). Bir sosyal girişimci, her türde engel ile mücadeleye hazırdır. Sosyal girişimciler, maksimum

faydanın sağlanması için grup faaliyetler yürütürler. Gereksinimleri değerlendirip girişimciliğe engel olabilecek durumları tespit edebilir (Hasan 2005).

➤ **Serbest Girişimcilik:**

Kendi imkânlarını kullanarak girişimcilerin gerçekleştirdikleri girişimcilik türüdür. Özel teşebbüsler bu kapsamda değerlendirilir.

➤ **Yarı Kamu Destekli Girişimcilik:**

Kendi imkânları ile birlikte Kamu desteği kapsamında hibe veya proje desteği kullanarak girişimcilerin gerçekleştirdikleri girişimcilik türüdür. Mikro Kredi, KOSGEB Hibeleri, Kalkınma Ajansı destekleri, teşvikler, Katma Değer Vergisi (KDV) istisna ve indirimleri, vergi muafiyetleri, kira ve işlik destekleri bu kapsamda değerlendirilebilir.

➤ **Tam Kamu Destekli Girişimcilik:**

Tamamıyla Kamu Desteği kullanılarak gerçekleştirilen girişimcilik türüdür. Yukarıdakilere nazaran daha az rastlanan bir girişimcilik türüdür.

2.2.7 Girişimciliği Etkileyen Unsurlar

Araştırmalar, girişimcilerin deneyimi ve yeni fırsatların ortaya çıkışıyla, çabuk davranma becerisinin söz konusu olduğunu, girişimcilerin yetenekleri ile faaliyetleri arasında büyük bir ilişki olduğunu göstermiştir (Hardy 1999). Bireyin içinde yaşadığı kültür de girişimciliği etkilemektedir. Kültür, girişimciliği başlatan, harekete geçiren etkilere, güdülere içerisinde yer vermektedir. Örneğin demokratik kültürlerde kişisel başarısızlık ve yapılan hataların çok büyütülmemesi ve bunlara yüksek tolerans gösterilmesi, kişileri yenilikleri denemeye, teşebbüse geçmeye özendirir. Bu toplumlarda, yeni şeyler yapma, değişiklik ve teşebbüse geçmenin olumlu olarak girişimci eğilimlerini güçlendirir (Aytaç ve İlhan 2007).

Yapılan araştırmalarda başarılı olan girişimcilerin sahip olduğu değerlerin en göze çarpanı olan özerklik, bağımsız olma ve kendine güven davranışlarının ortaya çıkması aile ile olan etkileşiminden kaynaklandığı sonucuna varılmıştır (Kuvan 2007). Üyesi oldukları topluma ait kültürlerden aldıkları parametrelerle oluşan bir alt kültür çerçevesinde hareket eden girişimcilerin, kişilik yapıları da bundan etkilenecektir. Kişilik yapılarında aktif ya da pasif olacak unsurların varlığı büyük ölçüde kültürel etkilerle oluşacaktır (Demirel ve Tikici 2004).

İçinde olduğu toplumun kültürel mirasının nesilden nesile aktarılmasını sağlayan aile kurumu, çocuğun kişiliğinin gelişiminde önemli bir etkidir (Yalçınkaya ve Durcan 2008). Yaş, medeni durum, sosyal-ekonomik durum, ailenin kazanç durumu gibi birçok faktör girişimciliği etkiler (Coulter 2001). Bir ülkede girişimci niteliğine sahip insanlar çok olsa da girişimcilik kültürünün yetersizliği, mali ve finans imkânlarının azlığı, ülke ekonomisine olan güvenin azlığı, eğitim düzeyinin düşük oluşu vb. sebeplerden dolayı girişimci olan insanların sayısı azdır (Kaya 2004).

Birey, doğumundan itibaren daha çok ailesindeki bireylerden yani onlardan aldıkları eğitim ve görgü kurallarından etkilenir ve yaşamı süresince bunun etkisi devam etmektedir (Çelik ve Akgemci 1998). Ailenin demokratik veya otoriter olma düzeyi genel anlamda, aile içinde hüküm süren iklim, çocuklarda girişimcilik eğilimlerini arttıran ya da tam tersi törpüleyen bir faktör olarak belirlemektedir (Güney 2008).

2.2.8 Yenilikçi Girişimcilik

Aileden gelen genetik ve çevresel girişimcilik mirası ile güncel ihtiyaç ve durumların iyi analiz edilmesi fırsatların ortaya çıkması ile yenilikçi girişimcilik olarak kendini göstermektedir. Girişimcilik eğilimi yüksek olan kişilerde yenilikçilik davranışı yoğun olarak görülmektedir (Özen ve Kutanis 2006). Girişimci, mevcut olmayanı ortaya çıkaran, yenilik yapan, değer ve refah yaratan kişidir (Ağca ve Kızıldağ 2010). Orijinal girişimcilik; girişimcilerin öncelikle kendi güç, yetenek, algı sezgi, beceri, ustalık, deneyim, bilgi gibi özelliklerine dayanarak hayallerini düşlerini gerçekleştirmek üzere eyleme geçtikleri ve ilk defa sıfırdan başlayarak kurdukları girişimlerdir (Top 2006).

2.3 Girişimcilik Eğitimi

İnsanoğlu hayata dair bir çok sorunu eğitim ve oğretim çalışmaları ile daha kolay ve kalıcı olarak çözüme kavuşturabilme yeteneğine sahip bir canlıdır. Her alanda olduğu gibi girişimcilikte de eğitimin önemi yadsınamaz. Girişimci adaylarının gelişimlerine değer katan ve girişimcilikteki farkındalığı genişleten temel etken girişimcilik eğitimidir (Millman vd. 2009). Girişimcilik eğitimi bireylerde var olan girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkarılmasını ve kullanılmasını harekete geçirebilir (Balaban ve Özdemir 2008).

Girişimcilik eğitiminin bireyde gerçekleştirdiği kendini tanıma duygusunu, girişimci tanımlarında çoğunlukla kullanılan cesaret, kararlılık ve zorluklardan yılmama gibi davranış özelliklerinin ortaya çıkmasını da etkiler (Tağraf 2008). Eğitim sürecinde, sürekli değişen ve geçerliliğini kısa sürede kaybeden önemsiz bilgileri oğretmek yerine; bilinmeyenlerin keşfedilmesine önem veren eğitim kurumlarında yetişen çocukların daha yaratıcı ve girişimci oldukları bilinmektedir (Güney 2008).

Girişimcilik eğitimine yaklaşımda Balaban ve Özdemir (2008) girişimcilik eğitimi bireylerde var olan girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkarılmasını ve kullanılmasını harekete geçirebilir şeklinde ifade etmiştir. Girişimcilik eğitimi almış olan birey iş hayatında daha yüksek kar elde edebilmektedir (Ahmed vd. 2010). Girişimcilik eğitiminin bireyde farklı potansiyellerin ortaya çıkmasına katkı sağlama durumu bulunmaktadır.

Girişimcilik eğitimi, girişimciliğin bir kariyer olarak algılanmasına ve küçük işletmelerin sağlıklı gelişimine olumlu katkılar sağlamaktadır (Balaban ve Özdemir 2008). Üniuersitelerde verilen girişimcilik eğitimi ile gençlerin içinde girişimci ruhu olup olmadığı tespit edilerek, girişimciliğe yönlendirilebilirler (Cansız 2007).

Öğrencilerin girişimcilik eğitimi sürecinde daha fazla proaktif olması için; problem çözme yeteneğini geliştirip, esnek yaklaşımlar sergileyebilme yeteneği kazandırılmaktadır. Böylece oğrenciler girişimci davranışı göstermede daha başarılı olabilmektedir (Tağraf 2008). Ülkemizde ise girişimcilik eğitiminin önemi 1990'lı

yıllarda fark edilmeye başlanarak girişimcilik bir ders olarak eğitim programlarına dahil edilmiştir (Şengel 2008).

ABD’de yapılan bir araştırmaya göre girişimcilik eğitimi alan kişilerin:

- Yeni iş kurmada üç kat daha fazla eğilime sahiptir,
- Kendi işinde çalışmaya üç kat daha fazla isteklidir,
- Yıllık %27 daha fazla gelir elde etmektedir,
- Mal varlıkları %62 daha fazladır,
- Çalıştıkları işten daha fazla tatmin sağlamaktadır şeklinde belirlenmiştir (Kinay 2006).

Girişimcilik eğitimi, girişimciliğin bir kariyer olarak algılanmasına ve küçük işletmelerin sağlıklı gelişimine olumlu katkılar sağlamaktadır (Balaban ve Özdemir 2008). Böylece ekonomik kalkınmanın yanında kişisel gelişim ve toplumsal ilerlemeye de katkı sağlaması beklenmektedir.

2.3.1 Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayicileri Geliştirme Birliği (KOSGEB) tarafından uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilmektedir. Uygulamalı girişimcilik eğitimleri il müdürlükleri bünyesinde koordine edilmektedir. Uygulamanın ve eğitimlerin başladığı ilk zamanlarda eğitimlerin tamamı KOSGEB tarafından kendi bünyesinde veriliyorken şimdilerde Bölgesel Kalkınma Ajansları, Esnaf Kefalet Kooperatifleri, Sivil Toplum Kuruluşları, Gençlik Merkezleri ve KOSGEB tarafından eğitim vermesi uygun görülen yerlerde Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi verilebilmektedir. 68-70 Saatlik ve 7-10 günlük eğitimler ile girişimci adaylarına iş kurma, fizibilite hazırlama, iş planı hazırlama konularında bilgiler verilmektedir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcileri iş planı kavramı ile tanıştırmak başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak amacı ile verilir.

Eğitim sonunda girişimci adaylarının kendi iş fikirlerine yönelik iş planlarını hazırlayabilecek bilgi ve deneyimi kazanmaları hedeflenir. Uygulama Girişimcilik Eğitimine katılmak ve başarılı olmak Girişimcilik Destek Programı kapsamında Yeni Girişimci Desteği alınabilmesi için n Şartlardan biridir. (İnt.Kyn. 7).

2.4 Girişimcilik Eğilimi

Girişimcilik eğilimi, genelde aileden devralınmaktadır. Ailenin etkisini ise, sosyal ve ekonomik süreçler belirlemektedir. Bu kapsamda; ailenin yapısı, babanın mesleği, eğitim ve gelir seviyesi girişimcilik eğiliminin oluşumunda etkin olmaktadır. Çünkü eğitimi, meslek sahibi ve yüksek gelir sahibi olan baba, çocuklarının da eğitimi olmasına imkn sağlayacak ve ocuk, girişimcilik için gerekli bilgi ve donanıma sahip olacaktır (Emsen 2001).

Kişi planlayarak ve kendi amaçları doğrultusunda eğilim ve davranış göstererek, girişimcilik sürecini başlatır veya süreçte görev alır (Krueger ve Brazeal 1994). Girişimcilik konusunda kişide bir yaklaşım temelini olmasđ beklenmektedir. Yine bu konuda Girişimci Potansiyeli ve Potansiyel Girişimci , Girişimcilik Kuramı ve Uygulamalar isimli kitabın yazarları olan Krueger ve Brazel (1994) girişimcinin girişimcilik davranışlarını sergilemesi için bu eğilimde olmasđ gerekmektedir Şeklinde ifade etmişlerdir. Yani girişimcilik eğilimi bireyin içinden gelen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Girişimcilik eğilimini tetikleyen risk alma, uygun fđrsatların varlığı-yokluğu, kültürel altyapı vb yanında farklı destek unsurları da eğilime etki etmektedir. Girişimcilik eğilimi, işletmelerin yöneldikleri girişimcilik faaliyetlerinde strateji oluşturma süreçleri ve stilleri olarak ele alınmaktadır (Bektaş ve Köseoğlu 2007).

Girişimcilik, Kalkınma ve Rekabet İlişkisi konusunda çalışma yapmış olan Kinay (2006) izelge 2.1 ile Girişimciliğin destek unsurlarını sınıflandırmıştır.

Çizelge 2.1 Girişimciliğin Destek Unsurları Tablosu (Kinay 2006).

Destek unsuru	Destek unsuru örnekleri
Finansman	Risk Sermayesi (venture capital) Şirketleri, Kredi Garanti Fonları, Kobi Borsaları
Fiziki Altyapı	Teknopark ve Teknoloji Merkezleri, İnkübatörler (Kuluçka Merkezleri), Nitelikli Yatırım Bölgeleri (organize sanayi ve endüstri bölgeleri, serbest bölgeler gibi)
Bilgiye Erişim ve Eğitim	Yenilik Aktarım Merkezleri, Girişimcilik Eğitimi (ABD'de NFTE, ülkemizde KOSGEB gibi), Ar-ge amaçlı mali ve teknik destek,
Vergi İndirimleri	İstihdam üzerinden alınan vergilerin indirimi, Vasıtasız vergi oranlarında indirim
İhracaat	İhracaat Pazar Araştırması, İhracaat Kredileri, Vergi İadesi, Yurtdışı Ofis Mağaza Desteği, Markalaşma Destekleri
Bürokrasinin Azaltılması	Şirket kuruluş işlemlerinin kolaylaştırılması, Destek Ofisleri
Sınai Mülkiyet Girdi Destekleri	Patent, Tasarım, Faydalı Model giderlerinin karşılanması Enerji destekleri, işlenmiş tarım ürünlerine prim desteği

Bireylerin istihdama yönelik olarak kendilerinin ilgi, istek ve faaliyetlerini istihdam odaklı yönlendirmelerine (Souitaris vd. 2007) girişimcilik eğilimi denilebilir. Genel olarak bakıldığında girişimciliğin, ekonomik, toplumsal, kültürel ve kişisel faktörlerden etkilendiğini söylemek mümkündür (Börü 2006).

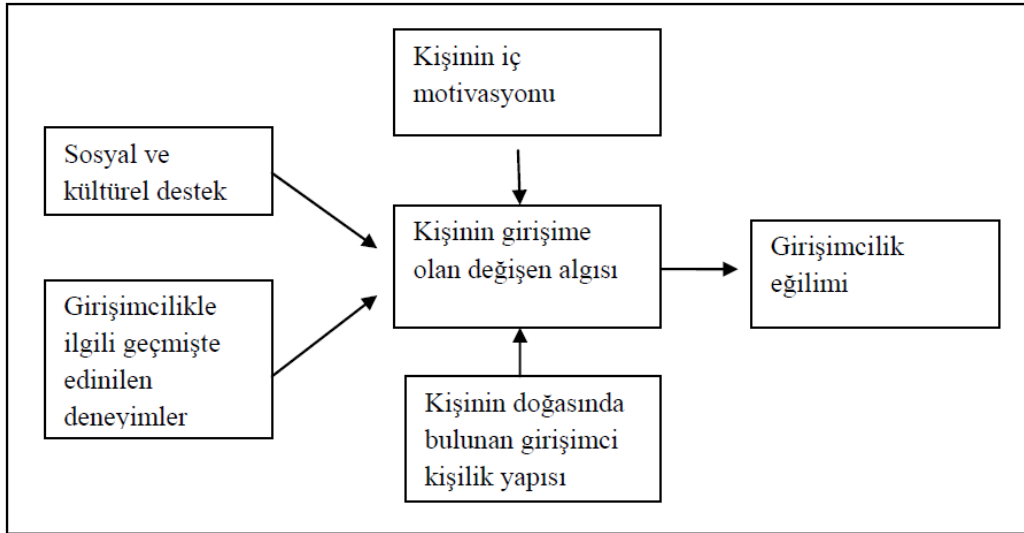
Yapılan çeşitli araştırmalar yeni bir girişim yaratma eğiliminin mevcut yaşam tarzı, çocukluk, aile çevresi, eğitim, yaş, iş deneyimi ve destek ağları gibi çeşitli unsurları kapsayan durumsal itme ve çekme faktörleri sonucunda ortaya çıktığını göstermektedir (Börü 2006).

Yakın zaman içerisinde oldukça yaygın bir çalışma ve eğitim alanına sahip olan girişimcilik kavramı geçmiş zamanlar içerisinde sınırlı sayıda kişi tarafından üzerinde çalışmalar yapılmış ve ön plana çıkarılmış bir konudur. Özellikle ülke ekonomilerinin kalınması için sosyal Ar&Ge faaliyeti yapan ülkelerde bu çalışmaların oldukça yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Girişimcilik alanında çalışma yapan kişilere ve araştırma konularına baktığımız zaman Çizelge 2.2'deki gibi bir durumla karşılaşılacaktır.

Çizelge 2.2. Girişimcilik Eğilimleri Konusunda Yapılan Çalışmalar (Avşar 2007).

Araştırmacılar	Konu	Araştırma Yılı
Kim ve Hunter	Girişimcilik Eğilimleri	1993
Summers	Girişimcilik Eğilimleri	1998
Cromie ve Donaghue	Girişimcilik Eğilimleri	1992
De Noble, Erlich	Girişimcilik Eğilimleri	1999
Davidsson	Girişimcilik Eğilimleri	2000
Tandi ve Sharma	Girişimcilik Eğilimleri	2004
Sexton ve Bowman	Risk Alma Eğilimi	1990
Mueller ve Thomas	İçsel Kontrol ve Yenilikçilik	2001
Erdem	Girişimcilik Eğilimleri	2002
Shapero	Girişimcilik Eğilimleri	1982
Brice	Girişimcilik Eğilimleri	2002
Miner	Girişimcilik Eğilimleri	2000
Body ve Vozikis	Girişimcilik Eğilimleri	1994
Sexton ve Bowman	Yenilikçilik Eğilimi	1986

Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama isimli çalışmada Avşar (2007) Şekil 2.8'i oluşturmuştur.

Şekil 2.8 Girişimcilik Eğiliminin Kişide Oluşması (Avşar 2007).

Girişimcilik bir takım özelliklerin bileşimidir. Girişimci kişiler bu özelliklerin bazılarını fazlaca önemserken bazılarını daha az önemseyebilir ya da hiç önemsemeyebilir. Yani bu özelliklerin hepsi bir girişimcinin kişiliğinde baskın olmayabilir bir başka ifade ile her özelliğin girişimci kişiliğin oluşmasına etkisi farklı ağırlıktadır (Emre 2007).

Girişimcilik eğilimi, girişimcilik davranışının bir parçası olup, özerklik, yenilik yapma, risk alma, proaktiflik ve rekabetçi bir yapı gibi temel süreçler ile bütünü oluşturmaktadır (Börü 2006).

2.5 Eğitim ve Girişimcilik İlişkisi

Kamu ve özel kurumlarda verilen eğitimlerde öğrencilerin yenilikçi, girişimci ve üretken olması için teşvik ve tavsiyelerde bulunmaktadır. Ortaöğretim kurumlarının yanında özellikle üniversitelerde girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, üniversitelere yeni kimlik ve sorumluluk yükleyecek sonuçlar üretebilecektir. Böylelikle üniversiteler geleneksel kimliklerinden çıkarak, girişimci bir kimlik kazanacaktır (Kaya vd. 2011).

Eğitimle bireylerin girişimsel davranışta bulunma niyetlerini geliştirmeyi, bu niyetin gerçekleşebilmesi için gerekli girişimsel bilginin elde edilmesi, girişimcilikle ilgili kişisel yeteneklerin geliştirilmesi ve teknik eğitimin verilmesi amaçlanmaktadır (Aslan 2009). Kişiler aldıkları eğitimle iyi bir girişimci olma konusunda bilgi ve becerilerini artıracak ve o zamana kadar fark etmemiş oldukları konulara duyarlılık kazanacaklardır (Arıkan 2002).

2.6 Bilişimde Girişimcilik

Bilişim Sektörü ve Bilgisayar kullanımının yaygın olduğu çalışma ve eğitim alanlarına ilişkin Bilişimde Girişimcilik, Girişimcilik Eğitimi ve Uygulamaları, sektördeki gelişmeler vb konusunda aşağıda kısaca bilgiler verilmiştir.

2.6.1 Bilişimde Girişimcilik

Kaya, Güzel ve Çubukçunun 2011 yılında Evirgen (2006)'den bilişimde girişimcilik konusunda aktardıkları şekliyle bu girişimci türünde yetenek, motivasyon ve bilişimin bir arada bulunması sonucunda ortaya çıkan sinerjiden yararlanılmaktadır. Yetenek, kalıtsal olmakla birlikte çevresel koşullardan etkilenerek de ortaya çıkabilmekte ve gelişebilmektedir. Motivasyon ise başarılı olma güdüsü ile ilgilidir. Yani insanın kendisini kanıtlama arzusu ve amaçlarına ulaşma isteği üzerine odaklanmasıyla ilgilidir.

Bilişimde ise, eğitim, deneyim, bilgiişlem ve iletişim konularına ağırlık verilmektedir. Belirtilen hususlardan eğitim ve deneyim bilişimci niteliğin gelişmesindeki ön koşuldur. Bilgisayarlardan elde edilen bilgilerden hızlı yararlanabilme olanağını sağlayan bilişim ve iletişim teknolojisi, bilişimci niteliği geliştiren faktörlerdir. Bu tür girişimci türüne daha çok sürekli olmayı başaran aile şirketlerinde rastlanmaktadır (Kaya vd. 2011).

Bilişim sektöründe girişimciliğin önemine ilişkin olarak karşılaştırmalı değerlere bakıldığında dünya ticaretinde bilişim teknolojilerinin payı %14 iken, Türkiye’de bu oran %3 düzeyinde kalmaktadır. Dünya genelinde bilişim teknolojileri ticaretinin %70’lik kısmını bilgisayar, donanım ve elektronik ürünleri oluşturmaktadır. (Yardımcı 2013).

2.6.2 Bilişim Sektöründe Girişimcilik Eğitimi ve Uygulamaları

Girişimcilik eğitimleri ve uygulamaları konusunda güncel çalışmalar yapılmaktadır. Fırat Üniversitesi öğrenci topluluklarından olan FEBİTEK(Fırat Elektronik ve Bilişim Teknolojileri Kulübü) 2014 yılında ilki düzenlenen ve 3 gün süren “Bilişim ve Girişimcilik Günleri" düzenlemektedir (İnt. Kyn. 8).

	30 Ekim (Perşembe)	31 Ekim (Cuma)	1 Kasım (Cumartesi)
10:00 - 12:00	Vizyon ArGe Araştırma Geliştirme	Üniversite Öğrenciliği ve Girişimcilik	
13:00 - 15:00	Abdullah AKIN Girişimcilik ve Elektronik Sektörü	Prof. Dr. Asaf VAROL Siber Güvenlik	Oytun TÜRKÖĞLU Sat Kendini - Kişisel Marka olmak ve Pazarlama Sanatı
15:00 - 17:00	Mekatronik Yazılım Web Sektörü ve Ticari Paket Programlar	Cengiz TORAMAN Girişimcilikte Adımlar	Çözüm Park-Eralp ERAT Yazılım ve Girişimcilik Paradoksu Kurumsal Uygulama Entegrasyonu

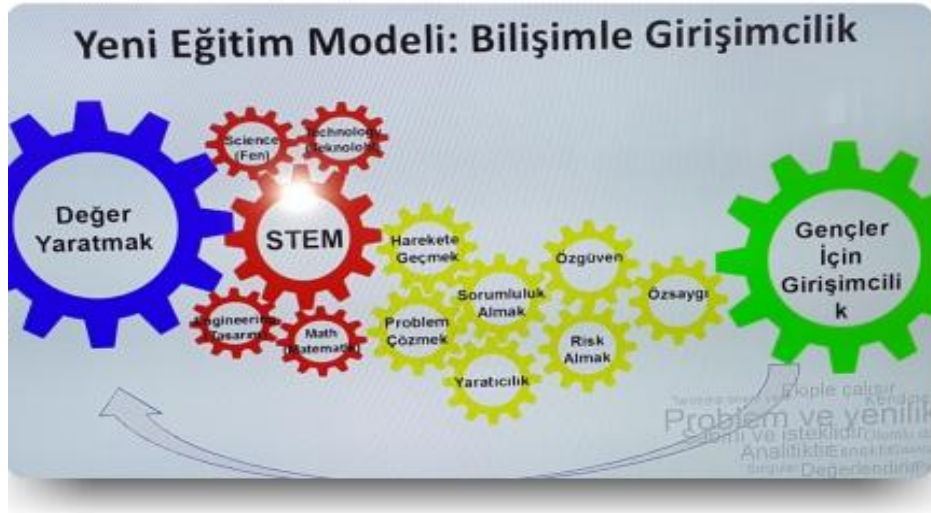
Resim 2.2 Bilişim ve Girişimcilik Günleri Afisi (FEBİTEK 2015) .

Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBOGM) ile Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) işbirliği halinde Halk Eğitim Merkezlerinde düzenlenmekte olan Girişimcilik Eğitimlerine katkı sağlamak üzere Girişimcilik için Bilişim Seminerleri düzenleyerek farkındalık artırıcı çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Resim 2.3 Girişimcilik için Bilişim Seminerleri, Eskişehir (İnt.Kyn. 9).

Konu alanında çalışmalar yapan üniversitelerdeki akademisyenler bilişimle Girişimciliğin geliştirilmesine katkı sağlayacak eğitimler ve seminerler vermektedir. Gazi Üniversitesi Öğretim üyesi Doç. Dr. Selçuk Özdemir Ankara'daki bazı okullarda Bilişim ve Girişimcilik konulu seminerler vermiştir.

Resim 2.4 Bilişim ve Girişimcilik seminerinden eğitim sunusu (İnt. Kyn. 10).

Resim 2.5. Bilişim ve Girişimcilik seminerinde katılımcılar (İnt.Kyn. 10).

2.6.3 Bilişim Sektöründe Dünyadaki Girişimcilik Örnekleri

Küreselleşen dünyamızda inovasyon araştırma ve geliştirme (Ar&Ge) çalışmaları yapan ülkeler teknolojik üstünlüklerini ekonomik üstünlüğe dönüştürmeye çalışmaktadırlar. Gelişmiş ülkeler yenilikçilik ve Ar&Ge çalışmalarına oldukça büyük önem vermekte bütçeden bu kısma önemli paylar ayırmaktadırlar. Ayrıca girişimcilik kültürü ve ruhuna sahip girişimci adayların her ne şart olursa olsun desteklenmesi ve ülke ve dünya çapında yenilikçi ürünler geliştirmesine fırsat verilmelidir.

Forbes Dergisi tarafından 2015 yılı dünyanın en zengin şirketleri listesinde bilişim alanı ile ilişkili faaliyet yürüten ilk yüzde yaklaşık 40 şirket Bilişim, İnternet, Bulut Teknolojileri, Yarıiletken Teknolojisi, Mobil Uygulamalar ve Haberleşme Teknolojileri alanlarındaki çalışmalarından elde ettikleri gelir ile en yüksek sıralarda yer almaktadır. Bunlardan Microsoft, Oracle, Amazon, Facebook, Google, Apple, Dell ve IBM firmaları ilk sıralarda yer almaktadır (Forbes 2015). Bilişim girişimciliğinin neticesi olarak kısa zamanda oldukça iyi ekonomik duruma gelen şirket sayısı her geçen gün sayıca çoğalmakta ve diğer firmalar ile arasındaki gelir farkını artırmaktadır.

Wikipedia ansiklopedi sitesinde yayınlanan En büyük Bilişim ve Teknoloji Şirketleri Çizelge 2.4'teki gibi sunulmaktadır;

Çizelge 2.3 En büyük Bilişim ve Teknoloji Şirketleri Listesi (İnt. Kyn. 11).

	Şirket	Faaliyet Alanı	Gelir	Mali Yıl	Çalışan Sayısı
1	Apple Inc.	Mobil Aygıtlar, Kişisel Bilgisayarlar, Yazılım	\$233.71	2015	115
2	Samsung Electronics	Mobil Aygıtlar, Yarıiletken Teknolojileri, Kişisel Bilgisayarlar	\$189.50	2014	326
3	Foxconn	Bilgisayar Bileşen ve parçaları	\$132.07	2013	1,290,000
4	HP	Kişisel Bilgisayarlar ve Serverlar, Danışmanlık	\$111.45	2014	317,5
5	Microsoft	İş Bilgisayarları	\$93.58	2015	118,584
6	IBM	Bilişim Hizmetleri, Ana bilgisayarlar	\$92.79	2014	379,592
7	Amazon.com	İnternet Perekendecisi, Bulut Bilişim, Uygulama Hosting Hizmetleri	\$88.99	2014	154,1
8	Sony	Elektronik Aygıtlar, Kişisel Bilgisayarlar	\$72.34	2014	140,9
9	Google	İnternet Reklamları, Arama Motoru, Çok yönlü faaliyetler	\$66.00	2014	53,546
10	Panasonic	Elektronik Aygıtlar ve Bileşenleri	\$64.00	2014	271,789
11	Dell	Kişisel Bilgisayarlar ve Serverlar	\$58.94	2013	108,8
12	Intel	Yarıiletken Teknolojileri	\$55.87	2014	106,7
13	LG Electronics	Kişisel Bilgisayarlar ve Elektronik Cihazlar	\$54.75	2014	38,718
14	Toshiba	Yarıiletken Teknolojileri , Tüketici Aygıtları	\$54.47	2014	201,087

Bireysel girişimciler de benzer adımlar ile kısa zamanda teknoloji dünyasında yaptıkları yenilikler ve kazandırdıkları bilişim ürünleri , programlar , algoritmalar, donanım ürünleri ve yazılım araçları, mobil uygulamalar ile hızlı ekonomik gelişim göstermektedirler.

Bu alandaki gelişmelere örnek bir haber verilecek olursa Euronews web sitesinde şu şekilde geçmektedir; bilişim dünyasının en genç zengini, 15 yaşında yazdığı bir akıllı telefon uygulamasından 30 milyon dolar kazanan Nick D'Aloisio oldu.

Genç dahiyi bu servete ulaştıran, medya kuruluşlarının haberlerini akıllı telefonda bir özette toplayan Summly adlı uygulamasını satın alan Yahoo ile yaptığı anlaşma oldu. Aynı zamanda Yahoo'da hatırı sayılır bir pozisyonda işe başlayan D'Alosio'nun uygulaması piyasaya sürüldüğü zaman 1,5 milyon dolar civarında yatırım çekmişti (İnt. Kyn 12).

2.6.4 Bilişim Sektöründe Türkiye'deki Girişimcilik Örnekleri

Ülkemiz bilişimde girişimcilik konusunda beklenen seviyeye ulaşmış değildir. Gebze Muallimköy Bilişim Vadisi haricinde yeni Silikon Vadilerinin oluşturulması, teknolo-kentlerin çoğaltılması, özellikle bilişim alanında eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğitimi almaları sağlanması ülkemizin bu alanda eksikliğini giderilmesi için bir çözüm arayışı olabilir.

Kalkınma Ekonomisi isimli eseri yazan Parasız, eserinde 1891-1972 yılları arasında yaşamış, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin ünlü düşünür ve ekonomistlerinden Clarence Ayres'ın ekonomiye en fazla katkı yapan faktör olarak teknolojiyi gösterdiğini belirtmiştir. Ayrıca eserde kalkınmanın gelişmesi teknolojideki ilerleme ile eşgüdümlü olarak ilerlediğine dair sağlam tezler ortaya konulmuştur (Parasız 2005).

Turkcell ve Vestel gibi marka tanınırlığını sağlamış iletişim ve teknoloji firmaları bilişim alanında önemli başarılarla imza atmışlardır. Ancak ülkemizde bulunan diğer birçok firmanın da yurtdışında da adını duyurmuş büyük firmalar gibi olabilmeleri için gerekli altyapı çalışmaları yapmaları gereksinimi ortadadır.

Avrupa ve Amerika pazarlarındaki sektör dağılımına bakıldığında katma değer olarak görülmesi gereken yazılımlar ve hizmetler ortalama pazarın yüzde 60'ını, donanım ise yüzde 40'ını oluşturmaktadır. Türkiye'de ise bu oran yazılım için yüzde 20, donanım için ise yüzde 80 düzeyindedir (İnt. Kyn. 13). TOBB (2013) verilerine göre 2012 yılına ait ülkemizdeki Ar&Ge Merkezlerinin sektörel dağılımı çizelge 2.5'te sunulmuştur.

Çizelge 2.4 Ar&Ge Merkezlerinin Sektörel Dağılımı (TOBB 2013).

Sıra	Sektör Adı	Merkez Sayısı	%	Toplam Çalışan	%
1	Otomotiv Yan Sanayii	37	28,68	2574	17,35
2	Bilgi ve İletişim Teknolojileri	13	10,08	1784	12,02
3	Otomotiv	12	9,30	2199	14,82
4	Savunma	12	9,30	3820	25,76
5	Dayanıklı Tüketim Malları	12	9,30	1237	8,34
6	Elektrik Elektronik	10	7,75	984	6,63
7	Kimya	8	6,20	552	3,72
8	Tekstil	8	6,20	521	3,51
9	İlaç	5	3,88	378	2,55
10	Cam ve Seramik	3	2,33	187	1,26
11	Metal Sanayi	2	1,55	122	0,82
12	Kuyumculuk	1	0,78	60	0,40
13	Mobilya	1	0,78	101	0,68
14	Enerji	1	0,78	57	0,38
15	Demir-Çelik	1	0,78	66	0,45
16	Bankacılık	1	0,78	78	0,53
17	Makine	1	0,78	60	0,40
18	Lojistik	1	0,78	57	0,38
TOPLAM		129	100	14.837	100

2010 ve 2012 yılları arasında Türkiye genelinde kurulan şirketlerin toplam sayısı 321.547 iken aynı süre içerisinde kurulan bilişim firması ise sadece 9.096 dır. Bu verilere göre bilişim alanında kurulan firma sayısı sektörel düzeyde sadece %2.83'lük bir paya sahiptir. Şirketlerin kapanma durumlarına göre ise %1,55'lik oran bilişim sektörüne aittir. Çizelge 2.6 da detaylı olarak veriler sunulmuştur.

Çizelge 2.5 2010-12 Yılları Arası Şirket Sayıları Tablosu (TOBB 2013).

		Türkiye Geneli				Bilişim Sektörü			
		2010	2011	2012	Toplam	2010	2011	2012	Toplam
Kurulan	Sayı	101.366	113.839	106.342	321.547	2.613	3.388	3.095	9.096
Şirket	%	100,00	100,00	100,00	100,00	2,58	2,98	2,91	2,83
Kapanan	Sayı	41.321	54.225	46.083	141.629	626	837	731	2194
Şirket	%	100,00	100,00	100,00	100,00	1,51	1,54	1,59	1,55

Türkiye 2014 Küresel Girişimcilik Raporuna Göre 2013'te Türkiye'de 18-64 yaş arasındaki yetişkin nüfusun yüzde 38.63'ü gelecek 6 ay içinde yeni bir işe başlamak için fırsat oluşacağına inanırken 2014'te yetişkin nüfusun girişimciliğe olan inancı yüzde 39.8'e çıkmış. Türkiye'nin potansiyel girişimcilik oranı yüzde 35 olarak tespit edilmiştir. Etkinlik güdümlü ekonomilerde bu rakam yüzde 25 iken Türkiye ortalamasının üzerinde yer alarak 30 ülke arasında 6. sırada. Yetişkin nüfusun yüzde 64'ü kendi işini kurma konusunda cesaret sahibidir. Nüfusun yüzde 56'sı bilgi ve beceri açısından kendisine yeteri kadar güveniyor ve yüzde 39'u yakın gelecekte çevresinde iyi fırsatlar görmektedir. Sonuç olarak yetişkin nüfusun yüzde 53'ü potansiyel olarak girişimci olma özelliklerine sahip (www.tosyov.org.tr) şeklinde ifade edilmiştir. Girişimcilik alanları içerisinde bilişim sektörünün yerinin artırması ile farklı ekonomik tabloların ortaya çıkacağı tahmin edilebilir.

Ülkemizde bilişim alanında girişimcilik çalışmaları çoğu yeni faaliyetler olmakla birlikte sektörde yer edinmiş firmalar da bulunmaktadır. Bu kapsamda "İşe Sıfırdan Başlayan Bilişim Girişimcileri" isimli haber yayınlayan www.myfikirler.org (2012) web sitesinde ülkemizde yakın geçmişte bilişim sektöründe girişimcilik faaliyetleri yapanlar hakkında sunduğu haberde firmaların girişimcilik hikayelerini yayınlamıştır.

- **"AIRTIES**, Elektronik cihazları birbirine, internete ve kişilere kablosuz olarak bağlayan ürünler geliştiren ve pazarlayan Airties, Şubat 2004'te ABD Silikon Vadisi'nden gelen Bülent Çelebi ve Metin Taşçı tarafından Avrupa, Orta Doğu ve Afrika pazarında lider olma stratejik hedefi ile kurulmuştur. Ağ ürünlerinde modem, erişim noktası, router ürünleriyle Yunanistan, Rusya, Danimarka, Hollanda, Fransa ve İngiltere başta olmak üzere EMEA bölgesindeki birçok ülkeye ihracat yapmaktadır,
- **AB KART GROUP**, 2004 yılında İstanbul'da kurulan AB Kart Group geçen yıl 450 milyon karta kontör yükleme başarısı göstermiştir. Şirket yüzde 90'ı yurtdışı olmak üzere, telekomünikasyon sektöründe dünyaca tanınan GSM operatörlerinin kontör yükleme, SİM ve akıllı kart ihtiyaçlarını karşılamaktadır,

- **CARDTEK**, Kartlı ödeme sistemleri ve çipli kart teknolojileri alanında faaliyet gösteren Cardtek Grup şirketi SmartSoft, İstanbul Teknokent'te Murat Gökseven ve Erdal Yazmacı tarafından 3 bin TL'lik sermaye ile 2001 yılında kurulmuştur. Kredi kartı ile POS cihazı arasında iletişimi kuran yazılım gerçekleştiren Smartsoft, Avrupa'da ilk kez temassız kartla ulaşım sektöründe kullanarak 'kent kartlara' imza atmıştır. SmartSoft markasıyla Türkiye'nin ve Avrupa'nın ilk temassız kartını özel bir banka ile hayata geçiren ve Hindistan'a yazılım satan ilk Türk şirketi olma özelliğini de taşımaktadır,
- **DEFNE BİLGİ İŞLEM**, Defne Bilgi işlem, 1996 yılında ana faaliyet konusunu sesli mesaj sistemlerine, telefonla cevap verilen sistemlere ve özel ağlara uygun özel yazılımlar geliştirmek için kurulmuştur. Şirket, aralarında Hindistan, Pakistan gibi dünyanın en büyük GSM abone sayısına sahip ülkeleri olmak üzere 30'u aşan ülkedeki mobil operatörlere yazılım bazlı çözümler sunmaktadır. Toplu Mesaj Platformu, 3G Video Mail & SMS & Chat, Online Ses Değiştirme teknolojisi, Ödemeli arama, İstenmeyen Çağrıların Engellenmesi, Lokasyon Bazlı Çözümler, operatörlerin akıllı şebekelerinde ihtiyaç duyduğu IN, MAP GW gibi yüksek teknoloji ürünleri ihraç etmektedir,
- **INNOVA**, Ümit Atalay ve Aydın Ersöz tarafından 1999 yılında kurulan innova'nın, faaliyet alanları arasında kurumsal bilişim çözümleri yer almaktadır. Müşteri ilişkileri yönetimi, ödeme sistemleri, kamuya, sağlık ve enerji sektörüne yönelik özel çözüm yazılımları ve donanım olarak kiosk çözümleri bulunmaktadır,
- **ENOCTA**, Enocta kurumların e-öğrenme, eğitim ve gelişim için ihtiyaç duydukları hizmet ve ürünleri tek bir çatı altında toplayarak tek noktadan çözümler üretmek amacıyla 1999 yılında kurulmuştur. Enocta, yürüttüğü ve dahil olduğu Avrupa Birliği projeleri ile teknoloji ve içerik ihracatı gerçekleştirmektedir. Interpol ile birlikte 189 ülkedeki binlerce polisin eğitiminde kullanılan bazı içerikler üreten şirket ayrıca Ukrayna'nın en büyük cep telefonu operatörlerinden Astelit Life'a e-öğrenme altyapısı sağlamaktadır. Yazılım geliştirici KOBİ'lerin, geliştirdikleri yazılımı daha verimli ve daha hızlı bir şekilde müşterilerine ve iş ortaklarına

öğretmelerini amaçlayan projeyi Alman CRM şirketi CAS Software ile yürütmektedir. Parçası olduğu Avrupa Birliği projelerinden ve çalıştıkları kurumlardan elde ettikleri ihracat geliri yıllık yaklaşık 1 milyon TL'dir,

- **VERİPARK**, Aslı Derbent, Engin Pala, Özgür Yoğurtçu, Özkan Erener tarafından Boğaziçi Üniversitesi KOSGEB TekMer'de kurulmuştur. 1997 yılında Micorsoft'un Webmasterlarını yaparak faaliyetlerine başlayan Veripark, 1998 yılında Pamukbank'ın internet şubesi ihalesine Microsoft'un teknolojilerini temsilen girip ilk işini aldıktan sonra şirketleşmeye gitmiştir. 2009 yılında 250 bin dolar ile başlayan ihracat büyüklüğü, 3 milyon dolar seviyesine geldi. İnternet bankacılığı, mobil bankacılık, telefon bankacılığı, kiosk ve şube uygulamalarında pazar lideridir,
- **İNVEON** , Yomi Kastro ve Sencer Berrak 2006 yılında Boğaziçi Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Merkezi'nde Inveon'u hayata geçirmiştir. Sanal ticaret altyapılarında faaliyet gösteren şirket, perakende şirketlerinin görsel tasarımından lojistiğe kadar tüm adımlarını yöneten sistemleri geliştirmenin yanı sıra danışmanlık hizmeti de sağlamaktadır. İlaç sektörüne özel geliştirdiği çözümler, 23 farklı ülkede kullanılmaktadır. Novartis, Bausch and Lomb, Roche, Pfizer gibi sektörün önde gelen 18 ilaç şirketi referansları arasında yer almaktadır,
- **LAB2023** , Pamukkale Üniversitesi Teknokent'in kurulmasıyla birlikte 2010 yılında faaliyete geçen ilk şirket olan Lab2023; internet, mobil ve ağ teknolojileri konusunda uzmanlaşmış özellikle enerji, mermer ve inşaat sektörüne yönelik sektörel program yapan bir yazılım şirkettir. 2006 yılında Onur Özgür Özkan ve Tayfun Öziş Erikan tarafından Bereket Enerji şirketinin bir program yaptırmak istemesiyle şirketleşme süreci başlamıştır. İki yılda 1 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmişlerdir,
- **LOGO YAZILIM** , Tuğrul Tekbulut tarafından 1984 yılında kurulan Logo Yazılım, KOBİ'lere yönelik kendi geliştirdiği bağımsız kurumsal yazılımları ihraç etmektedir. Kişisel bilgisayarlar için mühendislik yazılımları geliştirmek üzere iş

dünyasına atılan Logo, hepsi bilişim teknolojilerine odaklı, yedi şirketten oluşan bir yüksek teknoloji grubu haline geldi. Şu anda Orta Asya, Rusya, Orta Doğu, Körfez, Afrika ve Balkanlar'da faaliyet gösteren Logo'nun ürünleri 11 farklı dilde çalışabiliyor. 32 ülkede Logo ürünü kullanan müşterisi var. 2011'de ihracatı 1 milyon 602 bin TL olarak gerçekleşmiştir,

- **NETSİS**, 1991 yılında Murat Ihlamur tarafından İzmir'de kurulan Netsis, kurumsal iş yazılımları geliştirmektedir. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Teknoparkı'ndaki ana yazılım üssünden iş ortağı kanalı ile tüm ülke geneline hizmet sunan Netsis; Mısır, İran, Ukrayna ve Azerbaycan ofisleriyle de yurtdışında faaliyet gösteriyor. 2012'de 3 milyon dolarlık ihracat gelirin sahiptir,
- **KAREL ELEKTRONİK**, Karel, Serdar Tunaoglu diğer kardeşleri Sinan Tunaoglu ve Yaman Tunaoglu ile üründen yola çıkarak yeni bir pazar oluşturmak fikriyle kurulmuştur. Karel, 1986 yılında kurulduğunda ilk olarak Türkiye'de elektronik telefon santralı pazarını yaratarak pazar lideri olmuş, 1990 yılında ise ihracat faaliyetine başlamıştır. Başlıca ürünleri; üstyapı sınıfında küçük, orta ve büyük kapasitelerde olmak üzere özel telefon santralleri ve bunların çevre birimleri, IP çağrı merkezi, altyapı sınıfında ise kırsal alan santralleri ve ara bağlantı santralleri. Karel, ayrıca görüntülü iletişim ve güvenlik sistemleri, hırsız alarm sistemleri pazarına yönelik ürün ve çözümlerin satışı ile proje bazlı uygulamaları konusunda faaliyet göstermektedir. Dünya genelinde 30 aşkın ülkede 10 milyona yakın kullanıcısı bulunmaktadır,
- **NEXUM**, Alman IT şirketinin Türkiye ofisi olarak yola çıkan yazılım şirketi Nexum, hem şirketin hisselerini aldı hem de cirosunun yarısını ihraç eden yerli bir yazılım şirketi haline gelmiştir. 2000 yılında Joachim Behrendt, Filiz Behrendt, Emre Gürül ve Cudi Ünal tarafından kurulan ve 2004'te ise Alman Nexum şirketinin hisselerini alarak yerelleştiren Nexum, yazılım alanında ürettikleri farklı ürünlerle şirketlerin web tabanlı uygulamaları için altyapı kurmaktadır. 2011 yılını 11.5 milyon TL ciro ile kapatmıştır. Nexum geçen yıl yüzde 30 büyümüş ve ihracatını da 6 milyon TL olarak gerçekleştirmiştir. Çin'den Amerika'ya,

İngiltere'den Güney Afrika Cumhuriyeti'ne kadar 60'a yakın ülkede Nexum'un geliştirdiği ve yönettiği yazılımlar, çözümler kullanılmaktadır,

- **POZİTİM** , 2005 yılında Onur Baran Çağlar, Yalın Dikici, Hakan Işıksan, Fatih Üstündağ tarafından kurulan Pozitim Teknoloji, Ar-Ge çalışmalarını Denizli'deki Teknokent'te sürdürmektedir. Telekom ve internet alanında katma değerli teknoloji ve pazarlama çözümleri üreten Pozitim, mobil ve internet servislerine ihtiyacı olan tüm sektörler için VAS (Katma Değerli Servisler) ekosistem teknoloji altyapısı ve yazılımları ihraç etmektedir. Geliştirdiği Mobytonia ürün ailesi içinde içerik Yönetim & İndirme Sistemi, Mobil Servis Platformu -Mesajlaşma, Ücretlendirme, Abonelik, Raporlama, Müşteri Hizmetleri, Servis Yönetimi & Operasyon Merkezi, Mobil İçerik Dönüşümü, Cihaz Yönetimi, Dijital Pazarlama Platformu ve birçok katma değerli servisler vardır,
- **HİTİT BİLGİSAYAR** , Hitit Bilgisayar Hizmetleri 1994 yılında kurulmuş olup havayolu, havaalanı ile turizm sektöründe çözümler sunmakta olan bir yazılım şirkettir. Dünyanın değişik bölgelerinde 30'un üzerinde şirkette ürünleri satılan Hitit Bilgisayar, bir havayolunun ihtiyacı olan bütün çözümleri üretmektedir. İtalya, Portekiz, Yunanistan, Suudi Arabistan, Katar, Malezya, Mısır, Fas, Ukrayna, Rusya, Hindistan, Yemen, Kongo, Lübnan, Dubai, Ürdün, Avustralya gibi ülkeler ürünlerini kullanmaktadır. 2011 ihracat rakamı ise 10 milyon dolardır" (İnt. Kyn. 13).

Bilişim sektöründeki girişimcilik adımları her geçen gün artmaktadır. Bilişimde girişimcilik firmaları ve çalışmalarına ilişkin benzer faaliyetler farklı yıl ve yerlerde de mevcut olup sektörde öne çıkanlar ve girişimcilik hikayeleri verilmiştir. Firmaların kısa zaman içinde piyasa değerlerinin tespit edilmiştir.

2.7 Destekler, Hibeler ve Teşvikler

Ülkemizde son yıllarda özellikle AB uyum süreci ve müktesebatları kapsamında yapılan yasal düzenlemeler ve kolaylaştırıcı destek ve teşvikler kanalıyla girişimciler için fırsatlar oluşmaya başlamıştır. Bölgesel Kalkınma Ajansları, Tarımsal ve Kırsal

Kalkınmayı Destekleme Kurumu, KOSGEB, AB Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK gibi bir çok kurum yenilikçi girişimcilik çalışmalarına belirli programlar, teklif çağruları kapsamında destekler vermektedir. Sanayi odaklı kuruluşlar teşviklerden yararlanmaları için teşvik yasalarının kapsadığı yıllarda uygun şartları sağlayarak bu desteklerden, vergi indirimlerinden yararlanabilmektedirler.

2.8 Bilişim Alanında Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri

Ülkemizde girişimcilik eğilimleriyle ilgili bir çok araştırma olmasına rağmen, özellikle bilişim alanında eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine yönelik literatürde çalışmaya rastlanmamıştır. Bu konuda araştırmanın amacı bilişim alanında eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemektir.

2.9 Araştırma Alanında Daha Önceden Yapılan Çalışmalar

Yurtiçi ve yurtdışı kaynaklarında yapılan araştırmalardan elde edilen bilgiler doğrultusunda girişimcilik eğilimlerine yönelik araştırmaların sayısı bir hayli mevcuttur. Özellikle makale ve tez çalışmaları bu konuda yeni ürünlerin gelişimine katkı sağlamaktadır. Ancak girişimcilik eğilimlerini ölçmeye yönelik çalışmaların yine de yeterli düzeyde olduğu söylenemez. Yapılan literatür taramasında bilişim alanındaki öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine ait herhangi bir kaynağa rastlanmamıştır. Değişik alanlarda yapılan girişimcilik ile ilgili çalışmalar sunulmaktadır;

Sönmez ve Toksoy (2014) tarafından yapılan araştırmada girişimci profilinin analizi gerçekleştirilmiştir. Girişimcilerin demografik özelliklerinden ve girişimciliğe dair maddelerden elde edilen veriler ışığında 400 kişilik girişimci adayları ile gerçekleştirilmiştir. Frekans dağılımı yöntemi kullanılmıştır. KOSGEB Uygulamalı girişimcilik eğitimini alan bu girişimci adaylarına yapılan anket soruncunda ve yapılan analizler ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır;

- “girişimcilerin eğitim seviyelerinin yükselmeye başladığı,
- girişimcilik yaş aralığında yoğunluğun 30-44 yaş arasında olduğu,
- kadınların girişimciliğe olan ilgilerinin giderek arttığı,

- çoğunluğun iş tecrübesinin ve iş tecrübesine sahip kadınların iş tecrübesine sahip erkeklere oranla daha az sayıda olduğu,
- girişimci adaylarının yüzde 90'ının ilk defa iş kuracağı ve daha önce iş kurmuş olan girişimci adayları içinde kadınların payının erkeklerin payının yarısından az olduğu,
- ortaklık konusunda Türk düşünce ve geleneğinin girişimci adaylarında da devam ettiği ve büyük bir çoğunluğun ortak istemediği,
- genel ortalama her şirketin 5 kişilik istihdam yaratma potansiyeli taşıdığı,
- başlangıç sermayesi ihtiyacındaki yoğunlaşmanın 50,000 TL ve altında kaldığı ve kadınlarda sermaye ihtiyacının erkeklere göre daha az olduğu,
- sermaye ihtiyaçlarını KOSGEB desteklerinin yanı sıra öncelikle özkaynakları ve aile yardımı sonrasında da banka kredileri ile çözmeyi planladıkları,
- hemen hepsinin e-posta adresine ve cep telefonu numarasına sahip olduğu şeklinde bulgular elde edilmiştir”(Sönmez ve Toksoy 2014).

Kılıç, Keklik ve Çalış (2012) tarafından “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği” isimli çalışmada örneklem olarak Balıkesir Üniversitesi İşletme Bölümü öğrencileri alınmıştır. Bu çalışmada Yılmaz ve Sünbül (2009)'ün geliştirdiği ölçek kullanılmıştır. 251 adet veri toplama aracı değerlendirmeye alınmış ve SPSS programı ile analiz edilmiştir.

Kılıç, Keklik ve Çalış araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin yenilik özellikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ve erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yenilikçi bir yapıya sahiptirler sonuçlarına ulaşmışlardır. Öğrencilerin aylık gelirleri ile yenilik, kendine güven, risk alma, dışa açıklık, başarıya inanma özellikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır ancak öğrencilerin aylık gelirleri ile fırsatçılık özelliği arasında anlamlı bir ilişki yoktur (Kılıç vd. 2012) şeklinde bir sonuca ulaşmışlardır. Araştırma kapsamındaki Faktör Analizi sonuçlarına göre 6 gruba ayrılan faktör yükü kısmında sadece yenilik ve dışa açıklık alanında çalışmanın anlamlı olduğu görülmüştür.

Balaban ve Özdemir (2008) tarafından yapılan araştırmada “kavramsal olarak girişimcilik, girişimcilerin özellikleri ve girişimcilik eğitimi üzerinde durulmuş ve daha sonra işletme öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörleri ve bu eğilimler ile girişimcilik eğitimi/dersi arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik olarak nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bu bulgular doğrultusunda eğitim ve özel anlamda girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğiliminin ortaya çıkmasında gerek şart olmasına karşılık yeter şart olarak değerlendirilmemektedir sonucuna ulaşmışlardır.

Ayrıca makale kapsamında yapılan anlamlı ve güvenilir bir ilişkiye ulaşılamamıştır. Bu durumun nedenine yönelik olarak girişimcilik dersini alanların oranının %39.9 iken almayanların oranının %67.1 olmasından kaynaklanan dengesizlik; girişimcilik eğitimi ve eğilimine ilişkin %40'lara varan kararsızlık ifadeleri (Balaban ve Özdemir 2008) gösterilmiştir.

Yıldız ve Kapu (2012) tarafından yapılan araştırmada Kafkas Üniversitesi öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimi gösterdiği, öğrenciler arasında paylaşılan değerlerin sırasıyla Güvenlik, Yardımseverlik, Evrensellik, Geleneksellik, Güç ve Başarı ve Hazcılık olduğu ve girişimcilik eğilimi ile pozitif yönde en yüksek düzeyde ilişkide olan bireysel değer “güç ve başarı”, negatif yönde ilişkide olan bireysel değer ise “geleneksellik” değeri olduğu ortaya çıkmıştır. Veri toplama tekniği olarak anket kullanılmış ve regresyon analizi yapıldığı görülmüştür. Ayrıca “Bireysel Değerlerdeki Farklılık Analizleri” yapılarak çalışma analiz edilerek yorumlanmış ve netice olarak bu tür çalışmalarda kullanılacak ölçeğin ülke insanının eğitim, kültür ve sosyal yaşantısına uygun olması gerektiği ortaya konmuştur.

Toksöz (2015) tarafından yapılan "Çalışanların Öğrenen Örgüt Algılarının İş Tatmini, Örgütsel Bağlılık ve Örgüt İçi Girişimcilikleri Üzerindeki Etkisi: Bilişim Sektörü Üzerine Bir Çalışma" başlıklı doktora tezinde bilişim sektörü üzerine bir çalışma gerçekleştirilmiş olup lakin doğrudan girişimcilik eğilimini ölçmeye yönelik bir çalışma değildir. Ancak bilişim sektöründe çalışanların örgüt içi girişimcilikleri üzerine diğer değişkenlerin etkilerini ölçmeye çalışılmış olup literatüre bu alanda katkı sağlamıştır.

Dinçer, Yıldırım ve Dil (2012) yaptıkları araştırmada girişimcilik tipi ile strateji tipi arasındaki ilişki durumunu belirlemek için "Firmanın Tercih Ettiği Stratejinin Belirlenmesinde Girişimci Tipinin Etkisi Üzerine Bir Araştırma" isimli araştırmayı gerçekleştirmişlerdir. Araştırmanın sonucunda girişimci bireyin aynı zamanda sahip yönetici olduğu firmalarda girişimcilik tipinin firma strateji tipini büyük ölçüde etkilediği yönündedir. İlerleyen çalışmalarda girişimciliğin boyutlarının strateji tipi ile ilişkisinin nasıl olduğu bir ölçek geliştirilerek incelenebilir (Dinçer vd. 2012) şeklinde ifade etmişlerdir. Girişimcilik yapısını incelemek açısından literatüre bu konuda katkı yapmışlardır.

Gülmez vd. (2014) tarafından yapılan çalışmada sanal girişimcilik faaliyetlerine ilişkin olarak yapılanlar değerlendirilmiştir. Çalışmada belirtilen şekliyle teknolojinin hızla gelişmesine paralel olarak, küreselleşme ekseninde rekabetin artması ekonomik yapılarda önemli değişiklikleri zorunlu hale getirmektedir. Reel dünyalara göre bir dükkân açma ve işletme maliyeti daha düşük olan sanal dünyalarda iş potansiyelleri de giderek daha fazla ilgi çekmektedir. 2003 yılında San Fransisco'da Linden laboratuvarlarında ortaya çıkan ve sanal girişimciler tarafından en popüler portal olarak kabul edilen sanal dünya Second Life (SL) olarak adlandırılmıştır. Bu çalışmada popüler sanal dünyalardan SL ortamında aktif faaliyet gösteren bir mağazaya sahip avatar- girişimcilerin profillerini ortaya çıkarmak ve sanal girişimciliklerine ilişkin verileri ortaya koymak amaçlanmıştır. Oluşturulan anket formu kartopu örneklem yöntemiyle geçerli 87 avatara uygulanmıştır. Ayrıca, karlılık ve gönüllülük esasına dayalı olarak beş avatar ile çevrim içi yüz yüze görüşme yapılmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzdesel oranlardan faydalanılmıştır.

Avşar (2007) tarafından hazırlanan "Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama" isimli yüksek lisans tezi ile yükseköğretimde farklı eğitim alanlarında okuyan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin tespiti için çalışma yürütülmüştür. Özellikle girişimciliğe etki eden özelliklerden risk alma, yenilikçilik ve içsel kontrol alanlarında detaylı çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

2.10 Araştırmanın Amacı

Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması isimli araştırmanın amacı, bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin saptanması ve bu eğilimin demografik veriler, girişimcilik eğitimi alma durumu, cinsiyet gibi değişkenlerle ilişkisinin belirlenmesidir. Bu araştırmanın bulguları ve sonuçlarının bilişim sektöründe girişimcilik politikalarının belirlenmesi noktasında ışık tutacağı düşünülmektedir.

2.11 Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür taramasına göre aynı alanda bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu alanda çalışma yapılmamış olmasının yanında bölgelerin ve ülkelerin ekonomik kalkınma ve gelişimlerinde doğrudan veya dolaylı kesin etkilerinin olduğu bilinen girişimcilik olgusunun bilişim alanında eğitim yapan öğrencilerdeki durumunun tespit edilmesi açısından önemlidir. Yapılan araştırmalardan ve uluslararası rapor ve analizlerden öğrenilen yenilikçi ve Ar&Ge çalışması yapan, yatırım ve girişimciliklerini bilişim teknolojileri üzerine yapan ülkelerin ekonomik anlamda ilerde oldukları bilinmektedir. Girişimcilik alanındaki eğitim politikalarında kullanılması ve girişimcilik eğilimi konusunda anlamlı bir sonuca ulaşılması durumunda bu araştırma literatürde ve iş ve eğitim sahasında doğrudan kullanılabilir bir önem kazanabilecektir.

Yapılan araştırmalarda bilişim alanında girişimciliğe ilişkin akademik çalışmaların azlığı bilinmektedir. Bu nedenle ileride yapılacak çalışmalar açısından bir basamak olarak kullanılabilmesi açısından bu araştırma önem taşımaktadır.

3. MATERYAL ve METOT

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli olarak araştırmanın amacına ulaşılabilmesi için ilgili örneklem üzerinde çalışma yaparak araştırma evreninde genel de olsa bir yargıya varmak için önce literatür taraması gerçekleştirilmiş olup ardından genel tarama modeli uygulanmıştır. Veri toplama araçları araştırma öncesinde hazırlanmış ve belirlenmiştir. Bu çalışmada Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilmiş, geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş olan girişimcilik eğilimleri ölçeği ile araştırma için geliştirilen demografik bilgiler anketi kullanılmıştır.

Araştırmada literatür taraması ve verilere ulaşımında üniversite kütüphaneleri ve internet kaynakları kullanılmıştır. Diğer araştırmalar incelenmiş ve araştırmanın amacına uygun analizler için SPSS programı kullanılmıştır. Frekans tabloları, ortalama değer, standart sapma, T-Testi gibi analizler gerçekleştirilmiş ve veriler yorumlanmıştır.

3.2 Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapılan araştırma Afyonkarahisar İlinde 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı içerisinde bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

Araştırmaya katılan öğrenciler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Bilişim Bölümleri, Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar-Bilişim Bölümleri ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü öğrencileri ile sınırlıdır.

Elde edilen veriler araştırma kapsamında kullanılan madde ve sorularla ilgili bilgilerle sınırlıdır. Ayrıca araştırma kapsamında toplanan verilerin analizleri ilgili istatistiklerden elde edilen verilerle sınırlı tutulmuştur.

3.3 Evren ve Örneklem

Çalışmanın ana evrenini bilişim alanında değişik kademelerde eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem olarak Afyonkarahisar il merkezinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Programcılığı Bölümü ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği'nde eğitim görmekte olan öğrenciler çalışmada örneklem grubu olarak seçilmiştir. Örneklem seçiminde küme örneklem metodu takip edilmiştir. Çalışma kapsamında 323'ü erkek ve 322'si kız öğrenci olmak üzere toplam 645 katılımcı örneklem grubunu oluşturmaktadır.

3.3.1 Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında EK1, EK2 ve EK3'de verilen veri toplama araçları kullanılmıştır. EK1 ve EK2 ile farklı kademedeki öğrencilerin demografik bilgilerini belirlerken EK3 ise girişimcilik eğimini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bilişim alanında değişik kademelerde eğitim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik eğilimi tutumunun ölçülmesi için veri toplama aracı olarak Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen girişimcilik eğilimi ölçeği kullanılmıştır.

Yılmaz ve Sünbül ölçek geliştirmede kullandıkları geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını ve ölçeği şu şekilde tanımlamaktadırlar; ölçek likert tipinde “Çok sık” (5)'den “Hiçbir zaman” (1)'e uzanan 5'li aralıklı ölçek formunda düzenlenmiştir. Deneme uygulaması sonrası elde edilen veriler üzerinde Cronbach Alfa güvenilirlik analizleri ile faktör analizi (geçerlik analizi) gerçekleştirilmiştir. Temel Bileşenler Analizi ile gerçekleştirilen faktör analizi sonucu tüm maddelerin tek boyutta toplandığı görülmüştür. Güvenirlik analizleri sonucu ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,90 bulunmuştur. Cronbach alpha değeri, 0 ile 1 arasında değişen bir katsayıdır ve bu sayı 1'e yaklaştıkça ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Üniversite öğrencileri girişimcilik ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak hesaplanmıştır. Faktör analizinden sonra her bir madde için madde-test korelasyonları hesaplanmıştır. Hesaplanan korelasyon katsayıları 0,40 ile 0,66 arasında değişmektedir. Bu bulgular ölçeğin ve kapsamındaki her bir maddenin ölçeğin ölçmeyi amaçladığı özelliklerle aynı yönde ve tutarlı bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir (Yılmaz ve Sünbül 2009).

Çalışmada kullanılan girişimcilik eğilimi anketi geçerlik ve güvenilirlik özelliklerinden dolayı farklı araştırma çalışmalarında da başka araştırmacılar tarafından kullanılmıştır. "Girişimcilik eğilimi ölçeğinde yapı geçerliliği için faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett testlerinin olumlu sonuçlar vermesi nedeniyle, ölçeğin temel faktörlerini ve boyutlarını ortaya koymak amacıyla Compenant ve Varimax faktör Analizleri uygulanmıştır. Ortaya çıkan faktör yüklerinin hepsi 0,40'ın üzerinde ve tek faktörde-boyutta toplanmaktadır. Ölçeğin bu tek faktör tarafından açıklanan toplam varyans %47,3'tür. Girişimcilik ölçeğinin geçerliği aynı zamanda bir ölçüt geçerliği ile sınanmıştır. Bu geçerlik türünde ölçüt olarak Rathus (1973) tarafından geliştirilen ve Voltan (1980) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Rathus Atılganlık Envanteri" kullanılmıştır. Bu ölçek girişimcilik ölçeği ile aynı öğrenci grubuna uygulanmış ve Spearman Brown -rho- (Sıra Farkları Korelasyon) Katsayısına bakılmıştır. İstatistiksel analizler sonucu 0,33 düzeyinde bir rho katsayısı hesaplanmıştır. Bu bulgu 0,01 manidarlık düzeyinde anlamlı ilişkiyi göstermektedir. 'Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği' ölçülen özellikler açısından 'Rathus Atılganlık Envanteri ile tutarlı ölçümler ortaya koymaktadır" (Yılmaz ve Sünbül 2009).

3.3.2 Uygulama

Verilerin elde edilmesi sürecinde anket uygulanmıştır. Toplam 674 adet anket dağıtılmıştır. Bu anketlerden öğrenci tarafından gönüllülük esasına uygun olarak uygulanmıştır. Ölçekleri cevaplama süresi yaklaşık 20 dakika olarak hesaplanmıştır. Uygulama 2015-2016 öğretim yılında uygulanmıştır. Katılımcılardan tam olarak doldurup geri dönen sayısı 656 olup 18 tanesi denekler tarafından hiç doldurulmamıştır. Değerlendirme aşamasında 656 adet veri toplama aracından 11 tanesi iptal edilerek toplam 645 tanesi dikkate alınmıştır.

Doldurulan anketlerde veri kaybı oluşmaması için öncesinde açıklama yapılmış ve teslim alınırken hızlı bir şekilde gözden geçirilerek eksiklikler varsa katılımcılardan tamamlanması talep edilmiştir. Yine de 11 adet anket değerlendirme dışı bırakılmıştır.

3.3.3 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Verilerin çözümü ve yorumlanması için elde edilen tüm veriler titizlikle SPSS programına girilmiş ve kontrol edilmiştir. Ardından araştırmanın anlamlı olup olmadığı, frekans dağılımları, cinsiyet ve ilgili diğer bağıl değerlere göre veri toplama aracındaki girişimcilik eğilimlerinin ölçümüne yönelik maddeler ile karşılaştırılmış T-Testi ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Bunun yanında genel ortalama değerler, puan ortalaması, one-way anova testi gibi analizler de gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen istatistiki veriler kolay yorumlanabilmesi için genelde tek bir tabloda toplanmaya çalışılmıştır. Tüm demografik veriler ve frekans dağılımları gibi geniş analiz ve istatistiki tablolar süzülerek gerekli olan şekliyle toplu olarak verilmiştir.

4. BULGULAR

4.1 Demografik Veriler ve Elde Edilen Bulgular

Toplanan verilerin SPSS programında analizi sonucu elde edilen demografik veriler aşağıdaki gibidir;

Çizelge 4.1 Demografik Veriler Tablosu.

	Demografik Durum	N=645	%
Cinsiyet	Bay	323	50,1
	Bayan	322	49,9
Yaş	15-18	460	71,3
	19-22	151	23,4
	23-30	29	4,5
	31-50	5	0,8
Okul	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	436	67,6
	Meslek Yüksek Okulu	103	16
	Fakülte	106	16,4
Gelir Durumu	Dar Gelirli	49	7,6
	Ortanın Altı	124	19,2
	Orta Gelirli	447	69,3
	Zengin	25	3,9
Aile Reisinin Çalıştığı Yer/Statü	Memur	100	15,5
	İşçi	317	49,1
	Esnaf	106	16,4
	Özel sektör	122	19
Aileye Ait İşletmenin Varlığı	Var	82	12,7
	Yok	563	87,3
Evde Bilgisayar Varlığı	Var	460	71,3
	Yok	185	28,7
Girişimcilik Eğitimi Alma Durumu	Eğitim Almış	73	11,3
	Eğitim Almamış	572	88,7
Çalışma Durumu	Çalışmıyor	589	91,3
	Çalışıyor-Yarı Zamanlı	45	7
	Çalışıyor-Tam Zamanlı/Özel	6	0,9
	Çalışıyor-Tam Zamanlı/Kamu	5	0,8

Demografik verilere bakıldığında değerlendirilen 645 anket içerisinden 323'ü bay ve 322 tanesi ise bayanlar tarafından doldurulmuştur. Yüzde olarak %50,1 baylar ve %49,9 bayanlar olduğu görülmüş olup yüzde oranlarının birbirine bu kadar yakın olması analiz programlarında veri karşılaştırılması için oldukça ideal bir düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Cinsiyet açısından eşit dağılım söz konusudur.

Gelir durumuna bakıldığında katılımcıların yüzde %69,3'ü olan 447 kişi orta gelirli ve %26,8'i ise gelir düzeyi oldukça düşük seviyededir. Zengin gelir düzeyine sahip katılımcı sayısı sadece 25 olup, bu da %3,9 olarak gerçekleşmiştir. Katılımcıların aileleri genel olarak orta gelir düzeyine sahipler.

Araştırmada yer alan katılımcıların yaş durumlarına bakıldığında toplam yaş grupları içerisinde %71,3'ü olan 460 kişi 15-18 yaş arasında, %23,4'ü olan 151 kişi 19-22 yaş arasında, %4,5'i olan 29 kişi 23-30 yaş arasında olup sadece %0,8'lik bir kısım 31 yaş ve üzerindedir. Bu duruma bakıldığında çalışmaya katılanlar genel olarak 15-22 yaş aralığındaki gençlerden oluşmaktadır.

Çalışma kapsamında veri toplama aracı yoluyla girişimcilik eğilimleri ölçülmek istenen kişilerin katıldığı bu araştırmaya bilişim alanında değişik kademelerde, farklı yaş ve cinsiyette öğrenciler katılmış olup toplam 645 katılımcıdan veriler değerlendirilmeye alınmıştır. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında %67,6'sının bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde eğitim gördüğü, %16'sının Meslek Yüksek Okulunda ve %16,4'ünün de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde eğitim almakta olduğu gözlemlenmiştir.

Aile Reisinin Çalıştığı yer ve çalışma statüsü konusunda yapılan değerlendirmede toplam 317 kişinin yani toplam katılımcıların %49,1'inin aile reisinin işçi olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra %18,8'ini oluşturan 121 kişinin ailesinin özel sektörde çalıştığı, %16,4'i oluşturan 106 kişinin aile reisinin esnaf olduğu ve memur olarak kamuda çalışanların sayısının ise 100 olup %15,5 oranında olduğu görülmüştür. Katılımcıların yarısının aile reisinin işçi olarak çalıştığı görülmüştür. Katılımcıların ailelerinin büyük çoğunluğunun özel sektörde çalıştığı bilinmektedir.

Katılımcıların aile reislerinin yüzde %84,5'i esnaf, işçi ve özel sektörde çalışıyor olmasına karşın bunlardan sadece %12,7'si olan 82 kişinin ailesine ait özel bir işletmesi bulunmaktadır. Diğerleri olan %87,3'lük kısımda toplam 563 öğrencinin ailesine ait herhangi bir özel işletme mevcut değildir.

Evde bilgisayarın olup olmama durumuna bakıldığında katılımcıların %71,3'ünü temsil eden 460 kişinin evinde bilgisayarı olduğu, %28,7'sinin ise evinde bilgisayarı olmadığı görülmüştür. Girişimcilik eğitimi alıp almama durumuna göre katılımcıların sadece %11,3'ünü oluşturan 73 kişinin girişimcilik alanında bir eğitim aldığı, %88,7'lik yüzdeye sahip 572 kişinin ise hiçbir girişimcilik eğitimi almadığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında bilişim alanında eğitim görmekte olan öğrencilerin kamuda veya özel sektörde çalışma durumlarına bakıldığında toplamda %8,7 gibi bir kısmın çalıştığını geriye kalan %91,3'lük kısmın ise herhangi bir işte çalışmadığı görülmüştür. Toplam çalışan sayısı 56 kişi olup çalışma durumu oranına göre sadece %7'lik kısmını oluşturan 45 kişinin yarı zamanlı işlerde çalıştığı görülmüştür.

4.2 Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Madde Analizleri

Girişimcilik eğilimi ölçeği kullanılarak uygulanan anket çalışmalarında; hiçbir zaman, nadiren, bazen, sık sık ve çok sık seçenekleri her madde için sorulmuştur. Toplam 25 maddede girişimcilik eğilim durumu ölçülmeye çalışılmıştır. Verilen cevaplara bakıldığında Çizelge 4.2 de gösterilen şekilde bulgular elde edilmiştir.

Frekans dağılım tablosuna göre sık sık ve çok sık alanlarına bakıldığında tüm maddeler içerisinde %66,90 yüzde ve en yüksek oran ile toplam 380 kişi tarafından " Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım" maddesi seçilmiştir. Bunu takiben %64,26 yüzde ve 365 kişinin tercih ettiği madde ise " İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım" seçilmiştir.

Çizelge 4.2 Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Madde Analizleri Çizelgesi.

S.N.	Girişimcilik Eğilimi Ölçeği - Maddeler	Hiçbir zaman		Nadiren		Bazen		Sık sık		Çok sık		\bar{x}	S.S.
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1	İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	28	4,3	65	10,1	125	19,4	244	37,8	183	28,4	3,76	1,10
2	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	21	3,3	48	7,4	130	20,2	243	37,7	203	31,5	3,87	1,04
3	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	30	4,7	87	13,5	205	31,8	186	28,8	137	21,2	3,49	1,10
4	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	31	4,8	62	9,6	164	25,4	235	36,4	153	23,7	3,65	1,08
5	Kendi işimi kurabilirim.	40	6,2	101	15,7	183	28,4	172	26,7	149	23,1	3,45	1,18
6	İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	37	5,7	99	15,3	198	30,7	204	31,6	107	16,6	3,38	1,10
7	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim .	24	3,7	107	16,6	173	26,8	235	36,4	106	16,4	3,45	1,06
8	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	28	4,3	73	11,3	172	26,7	187	29,0	185	28,7	3,66	1,13
9	Denemediklerimi denemekten çekinmem.	29	4,5	93	14,4	187	29,0	175	27,1	161	25,0	3,54	1,14
10	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim.	23	3,6	71	11,0	195	30,2	191	29,6	165	25,6	3,63	1,08
11	Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	89	13,8	158	24,5	186	28,8	132	20,5	80	12,4	2,93	1,22
12	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	37	5,7	118	18,3	207	32,1	183	28,4	100	15,5	3,30	1,10
13	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem	41	6,4	125	19,4	194	30,1	178	27,6	107	16,6	3,29	1,14
14	Hayatımı dış etkenlere bırakmam	38	5,9	108	16,7	170	26,4	193	29,9	136	21,1	3,44	1,16
15	Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	15	2,3	70	10,9	150	23,3	226	35,0	184	28,5	3,77	1,05
16	Risk almaktan çekinmem	45	7,0	99	15,3	164	25,4	182	28,2	155	24,0	3,47	1,20
17	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	34	5,3	85	13,2	197	30,5	195	30,2	134	20,8	3,48	1,11
18	Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	29	4,5	124	19,2	172	26,7	187	29,0	133	20,6	3,42	1,14
19	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	33	5,1	105	16,3	182	28,2	192	29,8	133	20,6	3,44	1,13
20	Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	44	6,8	111	17,2	225	34,9	181	28,1	84	13,0	3,23	1,09
21	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	43	6,7	127	19,7	217	33,6	165	25,6	93	14,4	3,21	1,11
22	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırebiliriz.	23	3,6	86	13,3	165	25,6	219	34,0	152	23,6	3,61	1,09
23	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	26	4,0	77	11,9	187	29,0	218	33,8	137	21,2	3,56	1,07
24	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	32	5,0	83	12,9	209	32,4	198	30,7	123	19,1	3,46	1,08
25	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	62	9,6	107	16,6	189	29,3	144	22,3	143	22,2	3,31	1,25

Çizelge 4.2'de belirtildiği gibi " Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım " seçeneği %69,15 yüzde ve 446 kişinin katılımı ile en çok tercih edilen madde olmuştur. Bunu sırasıyla %66,20 yüzde ve 427 kişi ile "İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım", %63,57 yüzde ve 410 kişi ile "Kararımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum", %60,16 yüzde ve 388 kişi ile " İşlerimde kendi kararlarım etkilidir", %57,67 yüzde ve 372 kişi ile " Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim" seçenekleri girişimcilik eğilimi veri toplama aracında tercih edildiği gözlemlenmiştir.

En çok tercih edilen sık sık ve çok sık tercihleri arasında %32,87 yüzde ve 212 kişi ile en az onaylanan ayrıca hiçbir zaman ve nadiren bölümlerinde %38,29 ve 247 kişi ile en fazla tercih edilen soru maddesi " Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim" maddesidir. Bu durum girişimcilik eğilimi hakkında önemli bir fikri temel oluşturmaktadır. Sık sık ve çok sık gruplarını seçenlerin içinde %40 yüzde ve 258 kişi ile "Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim", %41,09 yüzde ve 265 kişi ile "Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım", %43,88 yüzde ve 283 kişi ile "Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum", %44,19 yüzde ve 285 kişi ile "Arkadaşımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem" seçenekleri en az tercih edilen maddelerden olmuştur.

Hiçbir zaman ve nadiren seçeneklerini tercih edenlerin en fazla tercih ettiği sonuçlara bakıldığında sırasıyla %38,29 yüzde ve 247 kişi "Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim", %26,3 yüzde ve 170 kişi " Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim. ", %26,20 yüzde ve 169 kişi " Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem", %25,74 yüzde ve 166 kişi " Arkadaşımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem", %24,03 yüzde ve 155 kişi " Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım" seçeneklerini tercih etmişlerdir. Çalışmaya katılan 645 kişinin girişimcilik ölçeği madde analizine göre elde ettikleri ortalama puan değeri 3,47 ve standart sapma değeri 0,62 olarak tespit edilmiştir. Bay katılımcıların maddelere verdikleri cevapların ortalaması 3,43 ve bayan katılımcıların ortalaması ise 3,50 ortalama puan düzeyindedir.

Çizelge 4.2'de verildiği gibi soru maddelerinin her birinin katılımcılar tarafından cevaplanmasına ilişkin ortalama puan değerleri 2,93 ile 3,87 arasında değişmektedir. En düşük katılım oranı olan madde 2,93 ortalama puan değeri ile "Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim" maddesi olmuştur. Bu maddeyi 3,21 ortalama ile "Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim", 3,23 ortalama ile "Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım", 3,29 ortalama ile "Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem", 3,3 ortalama ile "Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum" maddeleri takip etmektedir.

Çizelge 4.2'de her bir maddeye verilen cevapların ortalama puan değerlerine göre en yüksek ortalama değeri 3,87 ile "Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım" maddesi olmuştur. Bu madde haricinde 3,77 ortalama ise "Kararımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum", 3,76 ortalama ile "İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım", 3,66 ortalama ile "Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim", 3,65 ortalama ile " İşlerimde kendi kararlarım etkilidir" maddeleri de katılımcılar tarafından en yüksek düzeyde tercih edilen maddelerdendir.

4.3 Demografik Bilgiler ve Girişimcilik Eğilimi Analizleri

Öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ölçeğindeki maddeler verdikleri cevapların ve elde ettikleri toplam puanlarının cinsiyet, girişimcilik eğitimi alma durumu ve aile işletmesinin varlığına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla veriler üzerinde t-testi analizleri gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 4.3'de belirtildiği gibi girişimci adaylarının tüm testlere verdikleri puanların ortalaması bayanlar için $x= 3,50$ ve baylar için 3,43 olup standart sapma değeri ise bayanlar için 0,63 ve baylar için 0,61 düzeyindedir. Tüm katılımcılar için değerlendirme yapıldığında ise genel ortalama 3,47 ve 0,62 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bay ve bayanlar

arasında bu örnekleme bilişim alanında farklı kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Çizelge 4.3 Girişimcilik eğilimleri ortalamasının cinsiyete göre T-Testi Sonucu.

Cinsiyet	N	\bar{x}	S.S.	sd	t	p	Anlamlılık Düzeyi
Bay	323	3,4376	,61727	643	-1,36	0,173	p>0,05
Bayan	322	3,5048	,63334				Fark Önemsiz

Girişimcilik eğilimi ölçeğinden aldıkları puanlar ile cinsiyet durumu maddelere göre karşılaştırıldığında çizelge 4.3'de verilen iki maddede cinsiyete göre .05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür. "İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm" maddesi için baylar 3,38 ortalama, bayanlar ise 3,59 ortalama puan değerine sahiptirler. F değeri 0,208 olup istatistiksel olarak anlamlılık değeri kabul edilen 0,05 değerinin altında bir değer olan 0,020 bulunmuş ve anlamlı bir değer olarak tespit edilmiştir. "Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim" maddesi için baylar 3,57 ortalama, bayanlar ise 3,76 ortalama puan değerine sahiptirler. F değeri 1,319 olup p olarak gösterilen sig.(2-tailed) anlamlılık değeri 0,05 değerinin altında bir değer olan 0,029 bulunmuş ve anlamlı bir değer olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 4.4 Cinsiyete Göre Madde Analizi T-Testi Sonucu.

Soru Maddeleri	Cinsiyet	N	F	\bar{x}	S.S.	P
İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm	Bay	323	0,208	3,38	1,107	0,020*
	Bayan	322		3,59	1,100	
Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim	Bay	323	1,319	3,57	1,105	0,029*
	Bayan	322		3,76	1,155	

*p<0,05 düzeyinde anlamlı

Çizelge 4.4'de belirtildiği gibi girişimci adaylarının girişimcilik eğitimi alma durumlarına göre tüm testlere verdikleri puanların ortalaması girişimcilik eğitimi alanlar için \bar{x} = 3,54 ve almayanlar için 3,46 olup standart sapma değeri ise girişimcilik eğitimi alanlar için 0,63 ve almayanlar için 0,61 düzeyindedir. Tüm katılımcılar için değerlendirme yapıldığında ise p istatistiki anlamlılık değeri olan 0,270 değeri

girişimcilik eğitimi alanlar ile almayanlar arasında araştırma örnekleminde bilişim alanında farklı kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimleri açısından anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Çizelge 4.5 Girişimcilik eğitimi alma durumuna göre T-testi sonucu.

Girişimcilik Eğitimi Alma Durumu	N	x	S.S.	sd	t	p	Anlamlılık Düzeyi
Evet	73	3,5479	,61578	642	-1,103	0,270	p>0,05
Hayır	571	3,4621	,62718				Fark Önemsiz

Araştırmada uygulanan girişimcilik eğilimi ölçeğinden aldıkları puanlar ile girişimcilik eğitimi alma durumu her bir soru maddesi ile karşılaştırıldığında çizelge 4.6'da verilen iki maddede girişimcilik eğitimi alma durumuna göre .05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür. "Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum" maddesi için girişimcilik eğitimi alanlar 3,60 ortalama, almayanlar ise 3,26 ortalama puan değerine sahiptirler. F değeri 0,139 olup istatistiksel olarak anlamlılık değeri kabul edilen 0,05 değerinin altında bir değer olan 0,013 bulunmuş ve anlamlı bir değer olarak tespit edilmiştir. "Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem" maddesi için girişimcilik eğitimi alanlar 3,73 ortalama, almayanlar ise 3,26 ortalama puan değerine sahiptirler. F değeri 0,249 olup p olarak gösterilen sig.(2-tailed) anlamlılık değeri 0,05 değerinin altında bir değer olan 0,002 bulunmuş ve anlamlı bir değer olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 4.6 Girişimcilik Eğitimi Alma Durumuna Göre Madde Analizi T-Testi Sonucu.

Soru Maddeleri	Girişimcilik Eğitimi Alma Durumu	N	F	x	S.S.	P
Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum	Evet	73	0,139	3,60	1,127	0,013*
	Hayır	571		3,26	1,102	
Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem	Evet	73	0,249	3,73	1,228	0,002*
	Hayır	571		3,26	1,247	

*p<0,05 düzeyinde anlamlı

T-Testine tabi tutulan diğer bir durum ise katılımcıların aile işletmesi olup olmaması durumudur. Aile işletmesi olma durumuna bakıldığında "Farklı İnsanlarla Dostluk Kurabilirim", "Hayatımı Dış Etkenlere Bırakmam", "Geçmişte başkaları tarafından

kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim" ve "Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir" maddelerinde yapılan karşılaştırma ve analizlerde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Analize ilişkin değerler çizelge 4.7 de verilmiştir.

Çizelge 4.7 Aileye ait işletme olması durumuna göre T-testi sonucu.

Soru Maddeleri	Girişimcilik Eğitimi Alma Durumu	N	F	Ortalama	Standart Sapma	P
Farklı İnsanlarla Dostluk Kurabilirim	Evet	82	0,856	3,41	1,206	0,033*
	Hayır	563		3,70	1,119	
Hayatımı Dış Etkenlere Bırakmam	Evet	82	0,008	3,16	1,191	0,021*
	Hayır	563		3,48	1,157	
Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim	Evet	82	1,499	3,45	1,156	0,040*
	Hayır	563		3,18	1,110	
Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir	Evet	82	0,394	3,60	1,141	0,020*
	Hayır	563		3,30	1,060	

*p<0,05 düzeyinde anlamlı

Tek yönlü varyans analizi one way (ANOVA) ile yapılan analizlerde gruplar arası farklılığın hangi gruptan kaynaklı olduğunu tespit eden Post Hoc istatistiği kullanılmıştır. Tukey HSD çoklu karşılaştırma testleri ile değişik kademelerde okuyan bilişim öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri okul değişkenine göre karşılaştırılmıştır.

Çizelge 4.8'de lise ve lisans öğrencileri arasında anlamlı farklılık görülen soru maddeleri verilmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri kabul edilen 0,05 den küçük değere sahip p değeri olan soru maddeleri çizelgede ortalama farkı en yüksek olan soru maddesinden en düşüğe doğru verilmiştir.

Çizelge 4.8 One-Way Anova Testi Lise-Lisans Fark Tablosu Analizi.

Soru Maddeleri	Ortalama Farkı	P P<0,05 anlamlı
Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım	,490	,00004*
Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem	,463	,02008*
Kendi işimi kurabilirim	,421	,00279*
Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim	,412	,00115*
Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracabiliriz.	,411	,00135*
Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim	,410	,00233*
Kararlarımın hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum	,410	,00091*
Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim	,393	,00419*
İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım	,371	,00515*
Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim	,368	,00640*
İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm	,363	,00675*
Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir	,323	,01452*
Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim	,318	,02613*
Denemediklerimi denemekten çekinmem	,312	,03055*
Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim	,297	,02653*

*p<0,05 düzeyinde anlamlı

Girişimcilik eğilimi ölçeğindeki "Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım", "Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem" ve "Kendi işimi kurabilirim" maddelerinin seçiminde lise öğrencileri ile lisans öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.9'da lise ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı farklılık görülen soru maddeleri verilmiştir. İstatistiksel anlamlılık değeri kabul edilen 0,05 den küçük değere sahip p değeri olan soru maddeleri çizelgede ortalama farkı en yüksek olan soru maddesinden en düşüğe doğru verilmiştir.

Çizelge 4.9 One-Way Anova Testi Lise - Ön Lisans Fark Tablosu Analizi.

Soru Maddeleri	Ortalama Farkı	P
Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim	,858	,00000001*
Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim	,479	,00014*
Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem	-,436	,00406*
Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracabiliriz	,363	,00631*
Denemediklerimi denemekten çekinmem	,341	,01715*
Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir	,294	,03231*

*p<0,05 düzeyinde anlamlı

Çalışma kapsamında uygulanan ölçekteki maddelere verilen cevaplar arasında lise ve ön-lisans eğitimi alan öğrenciler arasında "Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim" soru maddesinde 0,858 gibi bir ortalama farkı çıkmış ve p istatistiki anlamlılık değeri 0,00000001 çıkmıştır. İstatistiki anlamlılık değeri 0,05'den küçük p değerleri çizelge 4.9'da verilen tüm soru maddeleri, lise ve ön-lisans öğrencileri arasında farklı puan ortalamasına sahip anlamlı sonuç olarak değerlendirilen maddelerdendir.

Diğer öne çıkan soru maddeleri ise 0,479 ortalama ile "Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim", ters yönde -0,436 ortalama ile "Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem", 0,363 ortalama ile "Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracabiliriz", 0,341 ortalama ile "Denemediklerimi denemekten çekinmem" ve 0,294 ortalama farkına sahip "Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir" maddesi bulunmaktadır.

Çizelge 4.10'da lisans ve ön lisans öğrencileri arasında anlamlı farklılık görülen soru maddeleri verilmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri kabul edilen 0,05 den küçük değere sahip p değeri olan soru maddeleri çizelgede ortalama farkı en yüksek olan soru maddesinden en düşüğe doğru verilmiştir.

Çizelge 4.10 One-Way Anova Testi Lisans - Ön Lisans Fark Tablosu Analizi.

Soru Maddeleri	Ortalama Farkı	P
Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim	-,843	,000001*
Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım	,576	,00017*
İstedğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm	,500	,00303*
Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem	-,463	,02008*
İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım	,459	,00707*

*p<0,05 düzeyinde anlamlı

Girişimcilik eğilim durumlarını tespit için kullanılan girişimcilik eğilimi ölçeğindeki soru maddeleri ile bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin Çizelge 4.8, Çizelge 4.9 ve Çizelge 4.10 da toplu olarak verilen puan ortalamalarına ilişkin bulgular ve maddelere özgü değerlerle birlikte aşağıdaki gibidir;

- "İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım" maddesi değerlendirildiğinde lisans öğrencileri ile ön-lisans öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,459 ve istatistiksel anlamlılık değeri ,00707 iken Lise öğrencileri ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,363 olarak gerçekleşmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri ise 0,00675'dir.
- "Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim" maddesi değerlendirildiğinde lise öğrencileri ile lisans öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,393 ve istatistiki anlamlılık değeri 0,00419'dur.
- "Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırabiliriz" maddesi değerlendirildiğinde lise öğrencileri ile MYO öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,363 ve 0,06 anlamlılık düzeyinde iken Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,411 olarak gerçekleşmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri 0,0013'tür.

- "Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım" maddesi değerlendirildiğinde Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,49 olarak gerçekleşmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri 0,00004'tür. Lisans ile önlisans öğrencileri arasındaki puan farkı 0,576 ve $p=0,00017$ değeri tespit edilmiştir.
- "Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem" maddesi her üç okul türünde de kendi içinde anlamlı istatistiksel farklılıklar içermektedir. Lise öğrencileri ile MYO öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı -0,436 ve 0,04 anlamlılık düzeyinde, Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,463 ve 0,02 p değeri iken lise ile önlisans arasındaki ortalama puan farkı aynı değerde negatif yönde olup $p=0,02$ değeri ise aynıdır.
- "İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm" maddesi değerlendirildiğinde Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,363 olarak gerçekleşmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri 0,00675'dir. Lisans öğrencileri ile önlisans öğrencileri arasında ortalama puan farkı 0,5 ve $p=0,00303$ tür.
- "Kendi işimi kurabilirim" maddesi değerlendirildiğinde Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,421 olarak gerçekleşmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri 0,00279'dur.
- "Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim" maddesi değerlendirildiğinde Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,297 olarak gerçekleşmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri 0,02'dir.
- "Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim" maddesi değerlendirildiğinde lise öğrencileri ile önlisans öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,858 olarak gerçekleşmiştir. İstatistiki anlamlılık değeri 0,00000001'dir. Bu maddeye lisans ve önlisans öğrencilerinin verdiği cevaplar karşılaştırıldığında -0,843 ortalama puan farkı ve 0,000001 p değeri tespit edilmiştir.

- "Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim" maddesi değerlendirildiğinde Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,41 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri 0,02'dir.
- "Denemediklerimi denemekten çekinmem" maddesi değerlendirildiğinde Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,31 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri 0,03'dir. Bu maddeye lise ve önlisans öğrencilerinin verdiği cevaplar karşılaştırıldığında 0,34 ortalama puan farkı ve 0,017 p değeri tespit edilmiştir.
- "Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim" Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,41 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri 0,01'dir. Bu maddeye lise ve önlisans öğrencilerinin verdiği cevaplar karşılaştırıldığında 0,47 ortalama puan farkı ve 0,00014 p değeri tespit edilmiştir.
- "Kararlarım ile hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum" Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,41 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri 0,009'dur.
- "Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim" Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,36 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri 0,006'dır.
- "Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim" Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,31 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri 0,26'dır.
- "Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir" Lise öğrencileri ile BÖTE öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,32 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri 0,01'dir. Lise öğrencileri ile önlisans öğrencileri arasındaki ortalama puan farkı 0,29 olarak gerçekleşmiştir. İstatistikî anlamlılık değeri ise 0,032'dir.

- Fakülte, MYO ve Lisedeki öğrencilerin soru maddelerine verdikleri cevaplar kendi aralarında ortalama değere tabi tutulduğunda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testine göre lise ve lisans öğrencilerinin maddelere verdikleri tüm cevaplar dikkate alındığında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Farklı kurumlarda eğitim almakta olan bu öğrencilerin genel ortalama değerleri arasındaki puan farkı 0,2945 değeri çıkmış olup BÖTE öğrencilerinin ortalama puan değerleri Lise öğrencilerinin puan değerlerinden daha yüksek düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. İstatistiksel olarak bu durumunun anlamlılık değeri ise 0,00004 seviyesindedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine göre karşılaştırılmaları amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Öncesinde literatür taraması gerçekleştirilerek bu alanda yapılmış başka araştırmaların değerlendirilmesi yapılmış ve konu alanında gerekli ön incelemeler gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma çalışması ile aynı alan ve nitelikte hiçbir benzer çalışmanın olmadığı görülmüş ve literatüre bu anlamda katkı sağlanabileceği tespit edilmiştir.

Afyonkarahisar şehrinde değişik kademelerde okuyan bilişim alanındaki öğrenciler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Meslek Yüksek Okulu ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri alanı öğrencileri arasından seçilmiş olup tek yönlü likert ölçeği kullanılmış ve tarama modeli ile deneklerden veriler alınmıştır. Değerlendirmeye alınabilecek toplam 645 kişiden veri toplama aracı ile konuya ilişkin görüş ve düşünceleri alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS Programında t-testi, ortalama değer, one-way ANOVA ve frekans dağılımı tablolarına göre değerlendirilmiştir.

Yapılan literatür taramasına göre bu alanda yapılmış aynı konu ve çalışma sahasında benzer bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak yakın konu alanı ve ortak alan olan girişimcilik eğilimi odaklı yapılan çalışmaların çoğunda benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Girişimcilik konusunda sanılanın aksine kız erkek eşitsizliği veya erkeklerin üstün olduğuna dair inanın da tam olarak doğru olmadığını ortaya koymuştur.

Yıldız ve Kapu tarafından yapılan Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Araştırma da ve de Sakarya Üniversitesi İİBF İşletme Bölümünden Balaban ve Özdemir tarafından "Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği"nde olduğu gibi cinsiyetin girişimcilik eğilimi üzerinde önemli bir farklılık yaratmadığı söylenebilir.

Anket verilerin elde edilen veriler ışığında girişimcilik eğilimi alan öğrenci sayısının azlığı bariz olarak gözükmektedir. Girişimcilik eğiliminin artmasında eğitimin rolü yadsınmazdır. Bu nedenle okullarda ders programları içerisinde ders olarak veya

derslerin içinde konu olarak yer alması şehrimiz, bölgemiz, ülkemiz ve uluslararası bir çok konuda ülkemize pozitif geri dönütler katacak bir gelişmeyi tetikleyeceği ortadadır.

Bilişim alanında değişik kademelerde eğitim görmekte olan toplam 645 öğrenci arasında yapılan araştırma sonucuna göre katılımcılar kendilerine yöneltilen soru maddelerinden 3,87 genel ortalama puanına sahip ve katılımcıların %69,2' si olan 446 kişi "Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım" maddesini seçmişlerdir. Bu bulgu ilgili öğrencilerin zor durumlar ile karşılaştıklarında sorumluluk bilinci ile hareket ettiklerini ve ellerinden gelenin en iyisini yapmak üzere harekete geçtiklerini göstermektedir. Bu da girişimcilik eğilimlerinin genel itibariyle zorlu şartlar altında kaldığı durumlarda (imkansızlık, ciddi düzeyde maddi ve manevi sıkıntılar, büyük problemlerin altında kaldığı durumlar ve üstlenilen çok büyük ve zorlu görevler vb) çok ciddi bir sıçrama yaptığını ve girişimciliğe geçiş için önemli bir nokta olduğunu ortaya koymaktadır. Normal şartlardan ziyade bulunduğu durum ve görev itibariyle çok zor durumlarda kaldığında girişimcilik ruhunun harekete geçerek bir girişimcilik eylemine dönüşme potansiyelinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

"Kararımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum" seçeneği 3,77 genel ortalama puanına sahip ve katılımcıların %63,5'i olan 410 kişi tarafından yüksek düzeyde seçilmiştir. Girişimcilik konusunda özgüven sembolü olan ve girişimcilik için gerekli olan temel unsurlardan olan özgürce kendi kararlarını verebilme durumu araştırmada girişimcilik eğilimi olan bireylerde diğerlerine oranla daha yüksek düzeyde çıkmıştır.

Bunun yanında yine yüksek bir oran sayılabilecek olan %646,2 yüzde ve 427 kişi tarafından seçilen 3,76 genel puan ortalamasına sahip " İşimde geçmiş performansımın daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım" seçeneği tercih edilmiştir. Yapılan işlerde geçmiş başarıları artırmanın yolunun daha fazla çaba harcanarak daha fazla başarı ve performans ortaya konulabileceğine ilişkin yaygın bir kanaat olduğu gözlemlenmiştir.

Girişimcilik eğiliminde en önemli unsurlardan birisi harekete geçmektir. Bireyin harekete geçişini kolaylaştıran en önemli durum ise karar aşamasıdır. Girişimcilik eğilimlerine ilişkin ölçekte en fazla tercih edilen ve girişimciliği başlattığı ve girişimciliğe katkı sağladığı düşünölen durum 3,65 puan ortalamasına sahip %60,1 yüzde ve 388 kişi ile "İşlerimde kendi kararlarım etkilidir" maddesidir. Bu tercih girişimcilik eğiliminde karar alma, karar verme ve alınan kararların uygulanması ve etkililiği konusunda önemli bir ışık tutmaktadır.

Girişimci adaylarının girişimcilik eğilimlerini etkilediği düşünölen önemli hususlardan birisi de 3,66 ortalama ile %57,7 yüzde ve 372 kişinin tercihi ile " Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim" maddesidir. Farklı insanlar ile dostluklar kurmak, yeni insanları tanımak, farklılıkları ve benzerlikleri gözlemleyerek bireylerin düşünce dünyasında girişimcilik eğilimlerine önemli bir katkı yaptığı söylenebilir.

Araştırmada en fazla dikkat çeken ve ortaya çıkan durumlardan birisi de 2,93 genel ortalama ile %32,9 yüzde ve 212 kişi tarafından " Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim" seçeneğidir. Girişimcilik eğiliminde olan bireylerin hedefledikleri veya potansiyel durumdaki iş projelerini genelde paylaşmak konusunda oldukça ketum ve çekimser davrandıklarını göstermektedir. Bu durumun nedeni iş fikrinin paylaşılması halinde başkaları tarafından çalınabileceği veya benzer bir çalışma yapılabileceğine olan inanç gibi gözökmektedir. Bununla birlikte "Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim" ve "Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım" seçenekleri girişimcilik eğiliminde en düşük düzeyde tercih edilen maddelerdendir.

Bunun yanında soru maddelerine verilen puanların ortalamasına göre değerler 2,93 ile 3,87 arasında değişmektedir. En düşük katılım oranı olan madde " Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim" maddesi olmuştur. Buradan hareketle girişimci adayları yakın çevresine gerçekleştirmeyi hedeflediği iş projelerinden ve iş fikirlerin bahsetmemekte veya bu fikirlerini gizli tutmayı tercih etmektedirler.

Girişimcilik eğitimi alan bireyler üzerinde çalıştıkları bir konuda hata yapmaktan çekinmemekte ve yeteneklerini uygulayabilecek alanlar oluşturmada diğerlerine göre daha ileri farkındalık düzeyindedirler. Bu duruma göre girişimcilik eğitimi alanlar bazı yönler itibariyle girişimciliğe daha yatkın olarak gözükmektedirler denilebilir.

Aile işletmesi olma durumuna bakıldığında aile işletmesi olmayanların farklı insanlarla dostluk kurma ve hayatını dış etkenlere bırakma konusunda işletmesi olanlara nazaran daha düşük puan almışlardır. Aile işletmesi olanların farklı insanlar ile dostluk kurma düzeyinin yüksek olduğu ve hayatını dış etkenlere bırakmama konusunda daha ısrarcı davrandıkları gözlemlenmiş olup aile işletmesi olmasının bireyin iletişim becerileri ve hayatını kontrol etme noktasında daha planlı ve cesur oldukları gözlemlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında araştırmanın yapıldığı örneklem grubu için genel olarak aşağıdaki sonuçların ortaya çıktığı gözlemlenmiştir.

- Girişimcilik eğiliminin yükselmesi ile bireyin zor durum ve şartlar altında bulunması arasında doğru orantı bulunmaktadır. Birey ne kadar zor ve ağır şartlar altında bulunursa girişimcilik eğilim katsayısı da o oranda artmaktadır.
- Girişimcilik eğilimi yüksek olan bireyler mevcut durumdan memnun kalmayıp daha iyi performansa ulaşmanın daha fazla çalışma ile olacağına inanmaktadırlar.
- Girişimcilik eğilimi içerisinde bulunan bireyler aldıkları kararlar ile hayatlarını şekillendirebileceklerine yüksek düzeyde inanmaktadırlar.
- Girişimcilik eğilimi yüksek olan bireyler yaptıkları işlerde kendi kararları ile hareket etmekten hoşnut olmaktadır.
- Başkalarının verdiği kararlar doğrultusunda hareket etmek girişimciliği olumsuz yönde etkilemektedir. Girişimci adayının yapacağı çalışmaya kendi alacağı kararlar ile katılması girişimcilik düzeyine olumlu ve anlamlı bir katkı sağlamaktadır.
- Girişimci adayları, çevresindeki yakınlarına bile potansiyel iş projelerden pek söz açmamakta ve gizlemeyi tercih etmektedirler.
- Farklı insanlar ile dostluk kurabilenlerin girişimcilik eğilimleri diğerlerine oranla oldukça yüksek durumdadır. Bayan girişimci adaylarının iletişime geçme düzeyi baylardan daha yüksek düzeydedir.

- Elde edilen veriler ışığında iletişim becerileri yüksek olan bireylerin girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek düzeyde olduğu düşünülmektedir.
- Aile işletmesi olan katılımcılar farklı insanlar ile dostluk kurma yönünden diğerlerine oranla daha rahat diyaloga geçebilmektedirler,
- Aile işletmesi olan katılımcılar hayatlarını dış etkenlere bırakmama noktasında daha ısrarcı durumdadırlar,
- Bilişim alanında farklı kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile cinsiyetleri arasında doğrudan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- Bilişim alanında lisede eğitim gören öğrenciler önlisans ve lisans öğrencilerine oranla iyi performans gösterebilmek için daha çok çalışmayı göze almaktadırlar.
- Lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri lise öğrencilerine göre daha yüksektir.
- Yapılan çalışmaya göre kendi işini kurabileceğine olan inanç konusunda Lise öğrencileri daha fazla motive olmuş durumda gözükmektedir.
- Farklı işler yapabilecek enerjiyi kendinde hissetme durumuna göre lise öğrencileri daha enerjik gözükmektedirler.
- Bilişim alanında eğitim gören lise öğrencileri zorlu durumlarla karşılaştıklarında lisans öğrencilerine göre daha gayretli olmaları gerektiğini düşünmektedirler.
- Bireylerin eğitim düzeyi yükseldikçe üzerinde çalışılan bir konuda hata yapmaktan çekinmemeye konusunda olumlu yönde gelişme kaydetmektedirler.
- Bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin cinsiyet, yaş, girişimcilik eğitimi alma, aile işletmesinin olması durumlarına göre doğrudan bir farklılık olmasa bile bazı konularda diğer girişimci adaylarına göre farklı düşünmektedirler. Bu durum da girişimcilik eğilimini ve girişimcilik potansiyelini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir.
- Araştırma kapsamında dikkat edilmesi halinde girişimciliğe katkı sağlayacak durumlar için şu önerilerde bulunmak mümkündür,
- Girişimcilik sosyo-kültürel yapı ve eğitim durumu ile ilişkili olduğu için girişimci adaylarının eğitimlerine önem verilmeli, mümkünse okullarda girişimcilik eğitimi zorunlu ders olarak küçük yaşlarda verilmelidir.
- Eğitim konusunda girişimcilik okulları açılması, bilişimde girişimcilik atölye çalışmalarının yapılması, sektörel analizlerin iyi etüde edilmesi, devlet desteklerinin artırılması toplumsal girişimciliğe katkı sağlaması beklenmektedir.

- Girişimcilik eğitiminin değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik düzeyinin artırılmasına yönelik katkı sağlayacağı beklenmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Ağca, V., Kızıldağ, D.(2010). Aile İşletmelerinde Nesiller Arasında Girişimcilik Özellikleri Farklılaşıyor mu?. 4. Aile İşletmeleri Kongresi Kitabı, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayını, İstanbul.
- Ağca, V. ve Yörük D.(2006). Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*. Cilt No:VIII, Sayı No:2, Afyonkarahisar.
- Ahmed, I., Musarrat, N.M., Zafer, A., Zeeshan, S.M., Ahmad, U., Wasim-ul, R.(2010) Determinants of Students' Entrepreneurial Career Intentions: Evidence from Business Graduates. *European Journal of Social Sciences*, Vol. 15, No: 2, 14-22.
- Akat, İ. , Budak, G., Budak, G. (2002). İşletme Yönetimi. Fakülteler Kitabevi, İzmir.
- Akdemir, A.(2009). İşletmeciliğin Temel Bilgileri. Ekin Yayınevi, Bursa.
- Akyüz, K., Gedik, C., Aydın, T., Yıldırım, A., Akyüz, İ.(2009). Orman Fakülteleri Son Sınıf Öğrencilerinin Meslek Tercihleri ve Girişimcilik Yetenekleri. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, Vol. 1, No. 3, 139-158.
- Aras, G. (1996). Bilgisayar Eğitim veren Halk Eğitimi Merkezlerindeki Uygulamaların Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arıkan, S.(2002). Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Aslan, Y.(2009). Türkiye'de Büyüme-Odaklı ve Yenilikçi Bir Girişimcilik Politika Çerçevesi Geliştirme ve Politika Açıklarının Belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

- Avşar, M. (2007). Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Aytaç, Ö., İlhan, S.(2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: **18**, 101-120.
- Balaban, Ö., Özdemir. Y.(2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: **2**, Aralık 2008, 133-147.
- Başar, M.(2004). Girişimcilik. Editör: Yavuz, Odabaşı, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Başaran, B., İnan, İ.H.(2009). Kırsal Kalkınmada Kadının Girişimcilik Rolü: Kırklareli İli Hardaliye Örneği. 1. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Stratejileri Sempozyumu Kitabı, 16-18 Ekim 2009, Trakya Üniversitesi Yayınları, Edirne.
- Bektaş, Ç., Köseoğlu,M.A.(2007). Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve Bir Alan Araştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: **13**, Aralık 2007
- Boellstorff, T. (2008). Coming of Age in Second Life: An Anthropologist Explores the Virtually Human. Princeton University Press, Princeton, USA.
- Bozgeyik, A.(2005). Girişimcilere Yol Haritası, Hayat Yayıncılık, İstanbul.
- Börü, D. (2006). Girişimcilik Eğilimi-Marmara Üniversitesi İşletme Bilimi Üzerine Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Yayın No: **733**, İstanbul.
- Cansız, E.(2007). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya

- Çelik, A., Akgemci, T. (1998). Girişimcilik Kültürü ve Kobiler. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Çetindamar, D.(2002). Türkiye’de Girişimcilik. TÜSİAD, İstanbul.
- Coulter, M.(2001). Entrepreneurship in Action. New Jersey: Prentice Hall Inc. 2001
- Demirel, E.T., Tikici, M.(2004). Kültürün Girişimciliğe Etkileri. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 49-58, Elazığ.
- Dinçer, Ö.(1999). İşletme Yönetimine Giriş. Beta Yayınevi, İstanbul.
- Dinçer, M.A.M.(2012). Yıldırım, M., ve Dil, E. (2012). Firmanın Tercih Ettiği Stratejinin Belirlenmesinde Girişimci Tipinin Etkisi Üzerine Bir Araştırma. Osmangazi Üniversitesi, *İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:7, Sayı:2 , Ekim 2012, Eskişehir.
- Doğan, S.(2010). Avrupa Birliği’nin Girişimcilik Politikası. İstanbul Ticaret Odası Yayınları Yayın No: **2010-80**, İstanbul
- Emre, S. (2007). Girişimcilik Kültürü Hofstede’in Kültür Boyutlarının Malatya Uygulaması. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Emsen, Ö.(2001). Genç Nesilde Mesleki Eğilimler ve Girişimcilik: Ampirik Bir Çalışma. *MPM Verimlilik Dergisi*, Sayı : **2001/1**
- Ertürk, M.(2006). İşletme Biliminin Temel İlkeleri. Beta Basım Yayım, İstanbul.
- GEM, (2014). Küresel Girişimcilik Monitörü Raporu. Küresel Girişimcilik Araştırma Derneği, Londra İş Okulu, Londra
- Girginer, N., Uçkan, N.(2004). İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıkları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. III. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, 783-795, Eskişehir.

- Gözek, S.(2006). Girişimci Adayının Özellikleri, Girişimcilik Eğilimleri ve Girişimci Adaylarına Sağlanan Destekler. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- Gülmez, M., Sağtaş, S. ve Özeltürkay, E. Y., (2014). Avapreneurship (Avatar Girişimcilik) Second Life Sanal Yaşam Dünyasında Girişimcilik Sürecine İlişkin Bir Süreç Önerisi. 2. Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi , Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul
- Güney, S.(2008). Girişimcilik, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Aile İşletmelerinde Güncel Konu ve Sorunlar. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Hardy K.(1999). What Do Entrepreneurs Contribute?. *Ivy Business Journal*, Sayı **64**, Bölüm2, Kasım 1999. , s.52.
- Hasan, S. (2005). Social Capital and Social Entrepreneurship in Asia: Analysing the Links. *The Asia Pasific Journal of Public Administration*, **27**(1),
- Hitt, M., Duane, I., David, G.S., Cherly, A.T.(2011). Strategic Entrepreneurship: Creating Value for Individuals, Organizations and Society. *Academy of Management Perspectives*, Vol. 25, No. **2**, 57-75.
- Holzwarth, M., C.Janiszewski ve M.Neumann (2006). The Influence Of Avatars On Online Consumer Shopping Behavior. *Journal of Marketing* -**70**,
- İlhan, S. (2005). Bazı Değişkenler Açısından Elazığ'da Girişimci Profili. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: **1**, 2005, 217-248.
- İnal, H.(2003). Girişimcilik: (Müteşebbis) Ders Kitabı. Sistem Ofset, Ankara.
- Karagöz, M.(2009). Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Kaya, A.(2004). Bilişim ve İletişim Işığında Girişimcilik ve KOBİ Yönetimi, Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları

- Kaya, Z. (2005). Öğretim Teknikleri ve Materyal Geliştirme. Pegema Yayıncılık, Ankara.
- Kaya, M.D., Güzel, D., Çubukçu, B.(2011). Üniversitelerde Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi İİBF. Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, 76-89.
- Kılıç, R., Keklik, B., Çalış, N.(2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.17, S.2, s.423-435, Isparta.
- Kinay, H.F.(2006). Girişimcilik, Kalkınma ve Rekabet İlişkisi, Kütahya'da KOBİ'lerin Girişimcilik Potansiyeli. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Korkmaz, S.(2000). Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt No.18, Sayı No.1, Ankara.
- Kurt, M., Ağca, V., Erdoğan, S.(2006). Afyonkarahisar İli Girişimcilik Performansının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 2, 97-114, Afyonkarahisar.
- Kuvan, H.(2007). Türk Girişimcilerinin Yaşam ve Çalışma Değerleri Malatyalı Girişimciler Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta.
- Küçüktekin, K. (2006). Girişimcilik Politikası Çerçevesinde Avrupa Birliği'nin Kobi Politikası ve Avrupa Birliği Müktesebatına Uyum Çerçevesinde Türkiye'nin Kobi Politikası. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara

- Krueger, N. F., Brazeal, D.V. (1994). Entrepreneurial Potential and Potential Entrepreneur. *Entrepreneurship Theory and Practice*, Vol. 18, No. 3, Spring 1994
- Landstörn, H.(2005). Pioners in Entrepreneurship and Small Business Research. Springer 2005, New York, USA
- MEB, (2015). Ortaöğretim Kurumları için Girişimcilik Ders Kitabı. Ankara.
- Miller, D. (1983). The Correlates of Entrepreneurship in Three Types of Firm *Management Science*, Vol 29, Issue 7, 770-791, Montreal.
- Millman, C., Wang-chan, W., Zhengwei L., Harry, M. (2009). Educating Students for e-entrepreneurship in the UK, the USA and China. *Industry & Higher Education*, Vol. 23, No. 3, 243-252.
- Müftüoğlu, T., Durukan, T.(2004). Girişimcilik ve Kobi'ler. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Müftüoğlu,T. (1993). Girişimcilik, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Naktiyok, A.(2004). İç Girişimcilik. Beta Basım, İstanbul.
- Özdevecioğlu,M. ve Cingöz,A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 32, Ocak-Haziran 2009, Kayseri
- Özdönmez, M., Akesen, A., Ekizoğlu, A.(1998). Yönetim ve Organizasyon. İ.Ü Basım, İstanbul.
- Özen Kutanis, R. (2006). Girişimci Kadınlar. Değişim Yayınları, İstanbul.
- Özkan, Ş, Gündoğan, F., Emsen, S., Aksu, H. (2003). Türkiye'de Girişimcilik ve Belirleyicileri: Marmara ve Doğu Anadolu Bölgesi Üzerine Bir Uygulama. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt: 58, Sayı: 4, 145-172, Ankara

- Özsoy, A. (1997). Girişimci Etiği ve İşletmecilikte Bir Başarı Ölçütü Olarak Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Parasız, İ.(2005). Kalkınma Ekonomisi, Ezgi Yayınevi, Bursa.
- Resmi Gazete (2014), Sayı : 29118 , 13 Eylül 2014 Tarihli ve Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Madde 2, Ankara
- Sabuncuoğlu, Z., Tokol, T.,(2009). İşletme, Furkan Ofset, Bursa.
- Saraçoğlu, M., Duran, C., Taşkın,E.(2010). Girişimcilikte Yaratıcılığın Üç Boyutu: Birey, Süreç ve Ürün. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, 1-14.
- Sathe, V.(1989). Fostering entrepreneurship in a large diversified firm, Organizational Dynamic. The Amerikan Management Assoociation, New York.
- Souitaris, V., Zerbinati, S., Laham,A.(2007). Do Entrepreneurship, Programmes Raise Entrepreneurial Intention Of Science And Students? The Effect of Learning, Inspiration and Resources. *Journal Of Business Venturing*, Vol. 22, No. 4.
- Sönmez, A., Toksoy, A. (2014). Türkiye’de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt:21 Sayı:2, Manisa.
- Stel, A. van, Carree,M., ve Thurik,R.(2004). The effect of entrepreneurship on national economic growth: An analysis using the GEM database, The first GEM research conference "Entrepreneurship,Government Policies and Economic Growth". Nisan 2004, Berlin.
- Şahin, E.(2006). Kadın Girişimcilik ve Konya ilinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya

- Şeker, T. B. (2005). Bilgi Teknolojilerindeki Gelişmeler Çerçevesine Bilgiye Erişimin Yeni Boyutları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:13, 378, Konya
- Şencan,H.(1997). Girişimcilik Eski Bir Geleneğin Yeni Bir Versiyonu mu?. *İlim ve Sanat Dergisi*, Mart 1997 Sayısı No:3 , s.5.
- Şengel, S. (2008). Yükseköğretimde Girişimcilik Eğitiminin İnovatif İş Fikirlerine Ulaşmadaki Etkisi Üzerine Bir Araştırma. 2.Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları: 112, 7-10
- Tağraf, H., Muhsin, H.(2008). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin ‘Girişimsel Öz Yetkinlik’ Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 2, Aralık 2008: 91-111.
- Tanoğlu S.(2008). Kişilik Özelliklerinin Girişimci Olma Niyeti Üzerine Etkileri. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Tataroğlu, B. (2009). Matematik Öğretiminde Akıllı Tahta Kullanımınının 10. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları, Matematik Dersine Karşı Tutumları ve Özyeterlik Düzeylerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tekayaklı, Y. (2004). Kırgızistan’ın Potansiyel Girişimci Profilindeki Kültürel Farklılığın Girişimcilik Eğilimine Etkisi ve Bir Ampirik Çalışma. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
- Tezel, Y.S. (1986). Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi(1923-1950). Yurt Yayınları, Genişletilmiş 2.Basım, Ankara.
- Tutar, H. ve Küçük, O. (2003). Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Top, S.(2006). Girişimcilik Keşif Süreci. Beta Basım Yayım, İstanbul.

- TÜGİAD,(1993). Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimci Nitelikleri. TÜGİAD Yayını, İstanbul
- Uzun, K. (2011). Second Life Sanal Yaşam Dünyasında Kendini Sunum Davranışlarının Belirlenmesinden Etnografik Bir Yaklaşım. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- Yalçıntaş, M.(2010). Çağımızda Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt. 5, Sayı: 1, 95-98.
- Yelkikalan, N., Akatay, A.(2006). Türkiye’de Kadın Girişimcilik ve Çanakkale Kent Konseyi Kadın Girişimciliği Eğitimi ve Destekleme Projesi Örneği. III. Uluslararası STK’lar Kongresi Bildiriler Kitabı, 9-10 Aralık 2006, 397-401,Çanakkale.
- Yurtseven, R.H.(2007). Girişimcilik Küçük Bir İşletme Kurmak ve Yönetmek. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yalçınkaya, T., Durcan,N.M. (2008). Globalleşme Bağlamında Girişimcilik Anlayışındaki Değişimler ve Aile Girişimleri. 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları: 112
- Yardımcı, A. (2013). Bilişim Sektörü Girişimciliği. *Ekonomik Forum Dergisi*, Ankara.
- Yıldırım, M. (1996). Yaygın Eğitim ve Halk Eğitimi Merkezlerindeki Uygulamalar. M.E.B. , Ankara
- Yıldız, S. Kapu, H.(2012). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi’nde Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:3, Sayı:3, Kars
- Yılmaz, E., Sünbül, A.M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 196-203, Konya.

6.1 İNTERNET KAYNAKLARI

1. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Bili%C5%9Fim>, 20.12.2015
2. http://mehmeteminunalmtal.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/09/04/126734/icerikler/bilisim-teknolojileri-alan_232295.html, 13.11.2015
3. http://karasukizteknik.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/54/05/972662/icerikler/bilisim-teknolojisi_38356.html, 25.12.2015
4. http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/%C3%87er%C3%A7eve%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1/B%C4%B0L%C4%B0%C5%9E%C4%B0M%20TEKNOLOJ%C4%B0LER%C4%B0_%C3%87%C3%96P_10.pdf, 16.12.2015
5. <http://www.girisimhaber.com/post/2015/12/20/Turkiyenin-2014-Kuresel-Girisimcilik-Endeksi.aspx>, 15.12.2015
6. <http://www.dell.com/learn/us/en/uscorp1/women-powering-business>, 10.11.2015
7. <http://www.kosgeb.gov.tr/istanbulanadolu/tr/content.asp?PID=%7B21830B36-BA26-40A3-A3AF-D8395ED2194B%7D>, 20.12.2015
8. <https://tr-tr.facebook.com/febitek>, 27.12.2015
9. <http://hbogm.meb.gov.tr/www/eskisehirde-girisimcilik-icin-bilisim-konulu-seminerler-duzenlendi/icerik/337>, 10.11.2015
10. http://cumhuriyetfenlisesi.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/06/06/757963/icerikler/bilisim-ve-girisimcilik-semineri_1681378.html, 26.12.2015
11. https://tr.wikipedia.org/wiki/En_b%C3%BCy%C3%BCk_bilgi_teknolojisi_%C5%9Firketleri_listesi, 14.12.2015
12. <http://tr.euronews.com/2013/03/26/15-yasinda-gelistirdigi-programla-bilisim-dunyasinin-en-genc-zengini-oldu/>, 10.11.2015

13. <http://www.myfikirler.org/ise-sifirdan-baslayan-bilisim-girisimcileri.html>,
10.11.2015

14. SPSS Programı , [www-01.ibm.com/marketing/iwm/iwmdocs/tnd/ data/ web/en_US/
trialprograms/W110742E06714B29.html](http://www-01.ibm.com/marketing/iwm/iwmdocs/tnd/data/web/en_US/trialprograms/W110742E06714B29.html), 09.11.2015

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Abdurrahman GÜNAY
Doğum Yeri ve Tarihi : Sivaslı , 12.03.1978
Yabancı Dili : İngilizce
İletişim (Telefon/e-posta) : 05055729878 , abdgunay2002@yahoo.com

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Prof. Dr. Necati Erşen Anadolu Öğretmen Lisesi
(1996)

Lisans : Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi
Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği(2003)

Yüksek Lisans : Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri
Enstitüsü, Bilgisayar Anabilim Dalı (2016)

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl : Emirdağ Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi
(2003-2006)
Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü,
Avrupa Birliği Ofisi (2005-2008)
Çobanlar Çok Programlı Lise (2006-2010)
Afyonkarahisar Valiliği, AB Daimi Temas Ofisi,
(2010-2012)
Zübeyde Hanım Mesleki ve Teknik Anadolu
Lisesi (2010-2015)

EKLER

EK 1: Demografik Bilgiler Anketi (DBA)

Değerli katılımcı bu anket Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması amacıyla düzenlenmiştir. Anket demografik bilgileriniz ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak, grup olarak değerlendirilecektir. Samimi olarak verdiğiniz cevaplar araştırmam için önemli bir kaynak niteliğindedir.

Ankete katıldığınız için teşekkür ederim

Abdurrahman GÜNAY

1. Cinsiyetiniz?

a.Bay b.Bayan

2. Yaşınız?

a.15–18 b.19–22 c.23–30 d.31-50 e.51 ve üzeri

3. Sınıfınız?

a. 9.Sınıf b. 10.Sınıf c. 11.Sınıf d. 12.Sınıf

4. Ekonomik düzeyiniz?

a.Dar gelirli b.Ortanın altı c.Orta Gelirli d.Zengin

5. Ailenizde aile reisinin çalıştığı yer/çalışma statüsü,

a. Memur b. İşçi c. Esnaf d. Özel Sektör

6. Ailenize ait özel işletme(şirket, firma, vb) var mı?

a.Evet b.Hayır

7. Evinizde kendinize ait bilgisayarınız var mı?

a Evet b Hayır

8. Daha önce girişimcilikle ilgili bir eğitim almış mıydınız?

a.Evet b.Hayır

9. Mezun olduğunuzda ileride yapmayı istediğiniz iş ve çalışma şekli hangisidir ?

a.Devlet Memuru b.Kamuda İşçi
 c.Özel Sektörde İş Yeri Sahibi d.Özel Sektörde İşçi

EK 2: Demografik Bilgiler Anketi (DBA)

Değerli katılımcı bu anket Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması amacıyla düzenlenmiştir. Anket demografik bilgileriniz ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak, grup olarak değerlendirilecektir. Samimi olarak verdiğiniz cevaplar araştırmam için önemli bir kaynak niteliğindedir.

Ankete katıldığınız için teşekkür ederim

Abdurrahman GÜNAY

1. Cinsiyetiniz?

a.Bay b.Bayan

2. Yaşınız?

a.15–18 b.19–22 c.23–30 d.31-50 e.51 ve üzeri

3. Eğitim durumunuz ve sınıfınız?

a.Ön Lisans 1.Sınıf b.Ön Lisans 2.Sınıf
 c. Lisans 1.Sınıf d. Lisans 2.Sınıf e. Lisans 3.Sınıf f. Lisans 4.Sınıf

4. Ekonomik düzeyiniz?

a.Dar gelirli b.Ortanın altı c.Orta Gelirli d.Zengin

5. İş durumunuz?

a. Çalışmıyorum b.Yarı Zamanlı/Part time c.Tam Zamanlı-Özel
d.Tam Zamanlı-Kamu

6. Ailenizde aile reisinin çalıştığı yer/çalışma statüsü,

a. Memur b. İşçi c. Esnaf d. Özel Sektör

7. Ailenize ait özel işletme(şirket, firma, vb) var mı?

a.Evet b.Hayır

8. Daha önce girişimcilikle ilgili bir eğitim almış mıydınız?

a.Evet b.Hayır

9. Eğer aldıysanız aldığınız kurum kuruluş hangisidir?

a.Örgün eğitim (Okul) b. Özel
 c.Yaygın Eğitim (Halk Eğitimi v.b.) d. Sivil Toplum Kuruluşu

10. Evinizde kendinize ait bilgisayarınız var mı?

a Evet b Hayır

EK 3: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği

No	MADDELER	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Çok sık
1	İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
2	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	()	()	()	()	()
3	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	()	()	()	()	()
4	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	()	()	()	()	()
5	Kendi işimi kurabilirim.	()	()	()	()	()
6	İşten zorunlu olarak ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	()	()	()	()	()
7	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim	()	()	()	()	()
8	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	()	()	()	()	()
9	Denemediklerimi denemekten çekinmem.	()	()	()	()	()
10	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissedirim.	()	()	()	()	()
11	Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	()	()	()	()	()
12	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	()	()	()	()	()
13	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem	()	()	()	()	()
14	Hayatımı dış etkenlere bırakmam	()	()	()	()	()
15	Kararlarım ile hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	()	()	()	()	()
16	Risk almaktan çekinmem	()	()	()	()	()

EK 3. (Devam) Girişimcilik Eğilimi Ölçeği

17	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	()	()	()	()	()
18	Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	()	()	()	()	()
19	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	()	()	()	()	()
20	Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	()	()	()	()	()
21	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	()	()	()	()	()
22	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırabiliriz.	()	()	()	()	()
23	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	()	()	()	()	()
24	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	()	()	()	()	()
25	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	()	()	()	()	()

* Ölçek 2009 yılında Ercan YILMAZ ve Ali Murat SÜN BÜ L tarafından geliştirilmiştir.

EK 4: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Kullanım İzni

30.12.2015 Print

Subject: Re: İzininizi Rica Ediyorum

From: Ercan Yılmaz (ercanyilmaz70@gmail.com)

To: abdgunay2002@yahoo.com;

Date: Wednesday, December 30, 2015 10:22 PM

Çalışmanızda geliştirmiş olduğumuz ölçeği kullanabilirsiniz. Kolaylıklar dileği ile

30 Aralık 2015 20:47 tarihinde Abdurrahman GUNAY <abdgunay2002@yahoo.com> yazdı:

Sevgili Ercan Hocam,
Afyonkarahisardan sevgiler selamlar sunarım.
Daha önceden telefon ile görüşmüştük.
Girişimcilik eğilimleri üzerine Ali Murat SÜNBÜL hocamız ile yapmış olduğunuz araştırmanızda geliştirdiğiniz ölçeği kullanmak için izinlerinizi talep etmiştim.
Yapacağım çalışma ve araştırmalarda kullanmak için izinlerinizi rica ediyorum, destekleriniz için şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.
Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.
Tüm güzellikler sizlerle olsun,

Abdurrahman GÜNAY
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Bilgisayar Yüksek Lisans Öğrencisi
0 505 5729878 , abdgunay2002@yahoo.com

--
www.yilmazercan.net

Ercan YILMAZ, Associate Professor
N.E. University, Education Faculty,
Department of Educational Sciences
Meram /KONYA
Doc. Dr. Ercan YILMAZ
N.E. Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Meram /KONYA

EK 5: Araştırma İzni – Valilik Oluru

	<p>T.C. AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ İl Millî Eğitim Müdürlüğü</p>	
Sayı : 86649407-605-E.9797813		02.10.2015
Konu: Araştırma İzni (Abdurrahman GÜNAY)		
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)		
İlgi : Valilik Makamının 02/10/2015 tarih ve 605/9730747 sayılı olur yazıları.		
<p>Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Abdurrahman GÜNAY' ın; "Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması" adlı tez çalışmasında kullanılmak üzere ekli anket çalışmasını ilimiz merkez ilçedeki bünyesinde Bilgisayar Bölümü bulunan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında yapması, Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme (AR-GE) Birimi "Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü" tarafından 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı bakanlık onayı ile yayınlanan Genelge doğrultusunda ilgili izin talebini incelemiş olup ; "Valilik Oluru" ve "Onaylanmış Veri Toplama Aracı" ekte gönderilmiştir.</p> <p>Gereğini bilgilerinize arz ederim.</p>		
<p>Metin YALÇIN Vali a. İl Millî Eğitim Müdürü</p>		
Ek:		
- Valilik Oluru (1 sayfa)		
- Onaylanmış Veri Toplama Aracı (4 sayfa)		
		
Kurumun İl Merkezi K:5 AR-GE Birimi Elektronik Adı: www.ztb.gov.tr e-posta: arbir03@trnib.gov.tr	Ayrıntılı bilgi için: Gürsel AKPINAR - ARGE Gözetimci Tel: (0272) 2137603/208 Faks: (0272) 2137605	
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://www.guvnlisans.gov.tr adresinde 0f136-7ebc-31b9-9450-86ad koda ile teyit edilebilir.		